

Βρυξέλλες, 30.5.2018
COM(2018) 384 final

2018/0208 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιοσύνη»

{SWD(2018) 290 final} - {SWD(2018) 291 final} - {SEC(2018) 274 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Η παρούσα πρόταση προβλέπει ως ημερομηνία έναρξης ισχύος την 1η Ιανουαρίου 2021 και υποβάλλεται για μια Ένωση 27 κρατών μελών, σύμφωνα με τη γνωστοποίηση της πρόθεσης του Ηνωμένου Βασιλείου να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρατόμ βάσει του άρθρου 50 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, γνωστοποίηση την οποία έλαβε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 29 Μαρτίου 2017.

• Αιτιολόγηση και στόχοι

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει σκοπό να προάγει την ειρήνη, τις αξίες της και την ευημερία των λαών της. Η Ένωση είναι κοινότητα δικαίου και οι αξίες της αποτελούν την ίδια τη βάση της ύπαρξής της. Το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζει ότι «[η] Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη εντός κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών». Οι εν λόγω αξίες αποτελούν το θεμέλιο των δικαιωμάτων που απολαμβάνουν όσοι ζουν στην Ένωση. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ συγκεντρώνει σε ένα ενιαίο κείμενο όλα τα ατομικά, αστικά, πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα που απολαμβάνουν οι πολίτες στην ΕΕ.

Το άρθρο 3 ορίζει ότι «η Ένωση έχει σκοπό να προάγει την ειρήνη, τις αξίες της και την ευημερία των λαών της» και ότι «σέβεται τον πλούτο της πολιτιστικής και γλωσσικής της πολυμορφίας και μεριμνά για την προστασία και ανάπτυξη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς». Το έγγραφο προβληματισμού της Επιτροπής σχετικά με το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ¹ αναφέρει ότι «[ο] προϋπολογισμός της ΕΕ στηρίζει αυτόν τον σκοπό, σε συνεργασία με τους εθνικούς προϋπολογισμούς και συμπληρώνοντας άλλες προσπάθειες σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο».

Οι αξίες της Ένωσης περιλαμβάνουν ιδίως τα θεμελιώδη δικαιώματα, την απαγόρευση των διακρίσεων και την ισότητα, την καταπολέμηση του ρατσισμού και την ανοχή, τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, το κράτος δικαίου και την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, την πολιτιστική πολυμορφία, μια δυναμική κοινωνία των πολιτών, την ελευθερία έκφρασης και τη συμμετοχή των πολιτών στον δημοκρατικό βίο. Η ύπαρξη ενός λειτουργικού ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης και αποτελεσματικών εθνικών δικαστικών συστημάτων είναι αναγκαία για μια ακμάζουσα εσωτερική αγορά και για τον σεβασμό των κοινών αξιών της Ένωσης.

Η παρούσα Επιτροπή έχει θέσει τη δημιουργία μιας Ένωσης δημοκρατικής αλλαγής ως μία από τις δέκα πολιτικές προτεραιότητές της και, στο πλαίσιο αυτό, εργάζεται για να ευαισθητοποιήσει τους πολίτες σχετικά με το έργο και τον τρόπο λειτουργίας της ΕΕ και για να οικοδομήσει εμπιστοσύνη στην Ένωση.

Τα οικονομικά της ΕΕ μπορούν να προσδώσουν προστιθέμενη αξία και να συμβάλουν στην προαγωγή των κοινών ευρωπαϊκών αξιών.

Για την προώθηση των κοινών ευρωπαϊκών αξιών και δικαιωμάτων, η ΕΕ έχει συνδυάσει διάφορα εργαλεία σε ένα μείγμα πολιτικής αποτελούμενο από νομοθετικά μέτρα, πολιτικές και χρηματοδοτικά μέσα. Ειδικότερα, τα ακόλουθα χρηματοδοτικά προγράμματα έχουν

¹ COM(2017) 358.

εστιάσει έντονα σε κοινωνικές πτυχές και συνδέονται αδιαμφισβήτητα με τις ευρωπαϊκές αξίες: το πρόγραμμα «Δικαιώματα, ισότητα και ιθαγένεια», το πρόγραμμα «Ευρώπη για τους πολίτες» και το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη».

Τα προγράμματα αυτά έχουν συμβάλει στην επίτευξη ουσιαστικής προόδου όσον αφορά την προώθηση των αξιών και την εφαρμογή των δικαιωμάτων που η νομοθεσία της ΕΕ αναγνωρίζει σε όλους τους πολίτες της Ένωσης. Παραδείγματα της προόδου αυτής αποτελούν, μεταξύ άλλων, η αυξημένη επίγνωση εκ μέρους των πολιτών των δικαιωμάτων τους, η αύξηση του αριθμού των εργαζόμενων γυναικών, η προαγωγή και η προάσπιση των δικαιωμάτων των παιδιών, και η αύξηση της αποτελεσματικότητας των δικαστικών συστημάτων με τη βελτίωση των γνώσεων των επαγγελματιών του νομικού κλάδου σχετικά με το πώς και το πότε εφαρμόζεται το ενωσιακό κεκτημένο και με την άνθηση της διασυνοριακής συνεργασίας, στοιχεία τα οποία έχουν ενισχύσει τη συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες και στα κοινά και έχουν συμβάλει στη βαθύτερη κατανόηση και τον σεβασμό των διαφορετικών ιστορικών μνημών, πολιτισμών και παραδόσεων.

Σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, οι πολίτες μπορούν να βασίζονται σε ένα σύνολο δικαιωμάτων, ανεξάρτητα και αποτελεσματικά δικαστικά συστήματα και τον σεβασμό των αρχών του κράτους δικαίου. Η ΕΕ έχει αποδείξει τη σταθερή προσήλωσή της στην καταπολέμηση της βίας με θύματα τις γυναίκες και τα παιδιά, στην καταπολέμηση κάθε μορφής διάκρισης, στην προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, και στην υποστήριξη μιας δυναμικής και ισχυρής κοινωνίας των πολιτών στην ΕΕ.

Παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στο πλαίσιο των τρεχόντων προγραμμάτων, εξακολουθούν να υπάρχουν αρκετά κενά στους σχετικούς τομείς πολιτικής, ενώ, παράλληλα, έχουν εμφανιστεί και νέες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Οι κοινές προκλήσεις με τις οποίες βρίσκεται αντιμέτωπη η ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης, των δικαιωμάτων και των αξιών έχουν διττό χαρακτήρα:

- Ο στόχος της Ένωσης να αποτελεί μια κοινότητα βασιζόμενη σε κοινές αξίες και κοινά δικαιώματα, κοινή ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά και στη συμμετοχή των πολιτών παρεμποδίζεται από ορισμένα αναδυόμενα κινήματα τα οποία αμφισβητούν την ιδέα των ανοιχτών, χωρίς αποκλεισμούς, συνεκτικών και δημοκρατικών κοινωνιών, στις οποίες η συμμετοχή στα κοινά και η ύπαρξη κατοχυρωμένων δικαιωμάτων επιτρέπουν τη διαμόρφωση μιας συνύπαρξης βασιζόμενης στην ανεκτικότητα.
- Ο κατακερματισμένος χαρακτήρας και οι περιορισμένοι πόροι των σημερινών χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ που αφορούν ειδικά τις αξίες, τα δικαιώματα, την ιθαγένεια και τη δικαιοσύνη περιορίζουν την ικανότητα της ΕΕ να ανταποκρίνεται σε υφιστάμενες και νέες προκλήσεις. Σύμφωνα με όσους απάντησαν στη δημόσια διαβούλευση, ο «ελλιπής προϋπολογισμός των προγραμμάτων για την ικανοποίηση της ζήτησης» αποτελεί ένα από τα βασικά εμπόδια που θα μπορούσαν να αποτρέψουν την επίτευξη των στόχων των τρεχόντων προγραμμάτων.

Βαθύτερη ανάλυση δείχνει ότι:

- Υπάρχουν πολίτες που εξακολουθούν να μην απολαμβάνουν πλήρως τα δικαιώματά τους: εξακολουθούν να υφίστανται ανισότητες και διακρίσεις λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευματος ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Η βία εξακολουθεί να αποτελεί πραγματικότητα στην καθημερινή ζωή πολλών γυναικών, παιδιών και άλλων ομάδων κινδύνου.
- Χρειάζεται να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για να διασφαλιστεί ότι οι πολίτες γνωρίζουν τις αξίες της ΕΕ και τα οφέλη που συνεπάγεται η ιθαγένεια της ΕΕ,

καθώς και για να προωθηθεί ένα υψηλότερο επίπεδο πολιτικής και κοινωνικής συμμετοχής και η καλύτερη κατανόηση της Ένωσης, της ιστορίας, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της πολυμορφίας της.

- Τα δικαιώματα που απορρέουν από την ιθαγένεια της ΕΕ —ελεύθερη κυκλοφορία, προξενική προστασία και εκλογικά δικαιώματα— δεν είναι ακόμη απόλυτα γνωστά και δεν εφαρμόζονται πλήρως, γεγονός που εμποδίζει την πολιτική και κοινωνική συμμετοχή των πολιτών.
- Οικονομικές κρίσεις, επίμονες ανισότητες και προκλήσεις όπως η μετανάστευση έχουν οδηγήσει κάποιους να αμφισβητούν τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αξίες στις οποίες στηρίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αμφισβητούνται ακόμη και το κράτος δικαίου, η πρόσβαση στη δικαιοσύνη, ο χώρος που παρέχεται στην κοινωνία των πολιτών και η ανεξαρτησία του δικαστικού συστήματος.
- Η δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις είναι ανεπαρκής και η διασυνοριακή πρόσβαση στη δικαιοσύνη μεταξύ κρατών μελών εξακολουθεί να είναι δύσκολη. Πρέπει να βελτιωθούν τα εργαλεία για τη συλλογή συγκρίσιμων στοιχείων σχετικά με την ποιότητα, την ανεξαρτησία και την αποτελεσματικότητα των δικαστικών συστημάτων των κρατών μελών. Βασικό εμπόδιο στην αμοιβαία αναγνώριση και τη δικαστική συνεργασία είναι η έλλειψη εμπιστοσύνης στα δικαστικά συστήματα των άλλων κρατών μελών.

Η μη αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών θα μπορούσε να έχει σοβαρές συνέπειες, καθώς θα οδηγούσε σε υπονόμευση της εμπιστοσύνης στη δημοκρατία και της υποστήριξης στην προάσπιση των αξιών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Οι προκλήσεις αυτές είναι κοινές για όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και έχουν διασυνοριακές διαστάσεις. Ενώ είναι σημαντικό να λαμβάνονται μέτρα σε εθνικό επίπεδο, τα επιμέρους κράτη μέλη δεν διαθέτουν αρκετή ισχύ για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις αυτές.

Η προώθηση και η προάσπιση των ενωσιακών αξιών και δικαιωμάτων έχει τεράστια σημασία για την πολιτική, κοινωνική, πολιτιστική, δικαστική και οικονομική ζωή της Ένωσης και συμβάλλει στη διαμόρφωση μιας ΕΕ που έχει χειροπιαστή επιρροή στην καθημερινή ζωή των πολιτών. Η δράση σε ενωσιακό επίπεδο στον τομέα αυτό πρέπει να υποστηριχθεί και να ενισχυθεί ώστε να αντιμετωπιστούν οι επίμονες ελλείψεις και οι νέες προκλήσεις, και να διασφαλιστεί η προαγωγή, η αποτελεσματική προστασία και ο σεβασμός των αξιών και των δικαιωμάτων. Αυτό θα συνέβαλε επίσης στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς και την ενίσχυση της ευημερίας και της συνοχής στην ΕΕ. Επιπλέον, θα επέτρεπε στην ΕΕ να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στην προάσπιση και την προώθηση των αξιών της σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς και να συνεισφέρει στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

Το νέο πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» θα στηρίζει την περαιτέρω ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης ο οποίος θα βασίζεται στις αξίες της Ένωσης, το κράτος δικαίου και την αμοιβαία αναγνώριση και εμπιστοσύνη, ιδίως με τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, την προώθηση της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης.

Το εν λόγω νέο πρόγραμμα, μαζί με το πρόγραμμα «Δικαιώματα και αξίες», θα αποτελεί μέρος ενός νέου ταμείου για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες, το οποίο θα συμβάλει στη διατήρηση ανοιχτών, δημοκρατικών, πλουραλιστικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών. Επιπλέον, θα συμβάλει στην ενδυνάμωση των πολιτών, μέσω της προστασίας και της προώθησης των δικαιωμάτων και των αξιών και της περαιτέρω ανάπτυξης ενός ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης.

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Το ταμείο για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες συμβάλλει άμεσα στην επιδίωξη πολλών από τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής², και, ειδικότερα, στη δημιουργία ενός χώρου δικαιοσύνης και θεμελιωδών δικαιωμάτων με βάση την αμοιβαία εμπιστοσύνη, μιας βαθύτερης και δικαιότερης εσωτερικής αγοράς, μιας ένωσης κεφαλαιαγορών, μιας συνδεδεμένης ψηφιακής ενιαίας αγοράς, και μιας Ένωσης δημοκρατικής αλλαγής, ανάπτυξης και απασχόλησης.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Το ταμείο για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες, καθώς και τα δύο υποκείμενα χρηματοδοτικά προγράμματά του, θα συμβάλουν στην ενίσχυση και την προάσπιση των ενωσιακών αξιών και του κράτους δικαίου, καθώς και στη διατήρηση των ανοιχτών, δημοκρατικών, χωρίς αποκλεισμούς και δημιουργικών κοινωνιών στις οποίες προσβλέπουν οι Ευρωπαίοι. Ήδη βάσει των ισχυόντων κανόνων, τα κράτη μέλη οφείλουν να αποδεικνύουν ότι διαθέτουν αξιόπιστους κανόνες και διαδικασίες για τη δημοσιονομική διαχείριση των πόρων της ΕΕ και ότι τα σχετικά κονδύλια προστατεύονται επαρκώς έναντι των κινδύνων κατάχρησης ή απάτης. Εντέλει, μόνο ένα ανεξάρτητο δικαστικό σύστημα το οποίο προασπίζει το κράτος δικαίου και την ασφάλεια δικαίου σε όλα τα κράτη μέλη μπορεί να εγγυηθεί ότι τα χρήματα του προϋπολογισμού της ΕΕ προστατεύονται επαρκώς.

Βάσει του άρθρου 322 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η Επιτροπή έχει προτείνει έναν κανονισμό για την προστασία του ενωσιακού προϋπολογισμού σε περίπτωση γενικευμένων αδυναμιών όσον αφορά το κράτος δικαίου στα κράτη μέλη. Ο νέος κανονισμός θα συμπληρώσει τα μέσα που αποσκοπούν στην προάσπιση των κοινών ενωσιακών αξιών, συμπεριλαμβανομένου του παρόντος προγράμματος.

Το πρόγραμμα θα αναπτύξει στενές συνέργειες με αρκετές άλλες πολιτικές και τα χρηματοδοτικά προγράμματά τους, και ειδικότερα:

- **Πολιτική για την απασχόληση, κοινωνική και εκπαιδευτική πολιτική**

Ικανότητα αποτελεσματικής απονομής της δικαιοσύνης και επιβολής της νομοθεσίας, π.χ. μέσω της επιμόρφωσης επαγγελματιών του νομικού κλάδου.

- **Εξωτερική πολιτική, πολιτική αναπτυξιακής συνεργασίας και πολιτική για τη διεύρυνση**

Η προαγωγή των αξιών και των δικαιωμάτων εντός της ΕΕ αντικατοπτρίζεται από την προαγωγή τους σε παγκόσμιο επίπεδο, μεταξύ άλλων μέσω της σύνδεσης με την επιδίωξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Συναφώς, πρέπει να αναπτυχθούν συνέργειες ιδίως με την εξωτερική δράση της ΕΕ σε πολυμερές επίπεδο, αλλά και με τη βοήθεια που παρέχεται στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας και με την πολιτική για τη διεύρυνση, ώστε να διασφαλίζεται η συνέπεια όσον αφορά την προώθηση, για παράδειγμα, της πρόσβασης στη δικαιοσύνη και του κράτους δικαίου.

Επιπλέον, θα πρέπει να ενισχυθούν οι συνέργειες με τα μέσα εξωτερικής δράσης που μπορούν να υποστηρίξουν τη διασυννοριακή συνεργασία με τρίτες χώρες προτεραιότητας σε τομείς που είναι σημαντικοί για μια ασφαλή και προστατευμένη Ευρώπη.

- **Ενιαία αγορά**

² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/junker-political-guidelines-speech_el.pdf

Με τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων που αφορούν το εταιρικό δίκαιο, το δίκαιο των συμβάσεων και την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, το μελλοντικό πρόγραμμα για την ενιαία αγορά θα συμπληρώσει το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» και θα συμβάλει άμεσα στην υλοποίηση της πολιτικής της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης και στη δημιουργία ενός ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης, ακολουθώντας τις κατευθύνσεις πολιτικής στον τομέα αυτό. Το ίδιο ισχύει και για την πολιτική για τους καταναλωτές.

– **Στρατηγικές υποδομές**

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ψηφιακή Ευρώπη», θα αναπτυχθούν περαιτέρω οι συνέργειες με τα έργα για την ψηφιοποίηση και για τη διασύνδεση των συστημάτων ΤΠ.

– **Έρευνα και καινοτομία**

Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων 2020» περιλαμβάνει δραστηριότητες που επιδιώκουν τον στόχο μιας χωρίς αποκλεισμούς και ασφαλούς κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη δικαιοσύνη και τους καταναλωτές, καθώς και δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τις τεχνολογίες με κοινωνικό αντίκτυπο, όπως, μεταξύ άλλων, η κυβερνοασφάλεια, η τεχνητή νοημοσύνη και άλλες τεχνολογίες γενικής εφαρμογής. Θα διερευνηθούν δυνατότητες αλληλεπίδρασης με στόχο να γίνει καλύτερα κατανοητός ο αντίκτυπος προηγμένων τεχνολογιών στην κοινωνία, τη δημοκρατία και το δικαστικό σύστημα, και να αναζητηθούν τρόποι επικέντρωσης στα οφέλη τους.

– **Πολιτική για τη μετανάστευση, τη διαχείριση των συνόρων και την ασφάλεια**

Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» και τα άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ που αφορούν τη μετανάστευση, τη διαχείριση των συνόρων και, ιδίως, την ασφάλεια θα συντονιστούν, στοχεύοντας τα διαφορετικά στάδια των δραστηριοτήτων και των διαδικασιών που είναι αναγκαίες για την εγκαθίδρυση ενός ευρωπαϊκού χώρου ασφάλειας και δικαιοσύνης. Δεδομένης της εγγενούς σχέσης στην πράξη μεταξύ ασφάλειας και δικαιοσύνης, συνέργειες θα επιτευχθούν ιδίως στα επίπεδα της παροχής επαρκούς προστασίας στα θύματα εγκληματικών πράξεων, της χρηματοδότησης κοινών ομάδων έρευνας και δράσεων κατάρτισης δικαστικών, της διασφάλισης της διαλειτουργικότητας με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου, της βελτίωσης των συνθηκών κράτησης, και της βελτίωσης της διωπηρεσιακής συνεργασίας στους τομείς της δικαιοσύνης και της ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας μέσω οργανισμών με αρμοδιότητες συναφείς με τον τομέα της δικαιοσύνης, όπως η Eurojust και η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

– **Πολιτική για το περιβάλλον**

Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» έχει τη δυνατότητα να στηρίξει μέτρα που αποσκοπούν στην καταπολέμηση του περιβαλλοντικού εγκλήματος και, μεταξύ άλλων, να συμβάλει στην εφαρμογή της οδηγίας για το περιβαλλοντικό έγκλημα³. Μέτρα για τη στήριξη της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις θα συμπληρώσουν και θα ενισχύσουν ένα ξεχωριστό πρόγραμμα για την κατάρτιση των δικαστών και των εισαγγελέων στον τομέα της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, καθώς και τη δυνατότητα χρηματοδότησης έργων σχετικά με την πρόσβαση στη δικαιοσύνη

³

Οδηγία 2008/99/ΕΚ.

για περιβαλλοντικά θέματα που ορίζονται στον κανονισμό LIFE⁴. Τα εν λόγω μέτρα θα συμβάλουν επίσης στη διασφάλιση της ικανότητας των εθνικών δικαστικών συστημάτων να προσφέρουν ουσιαστική πρόσβαση στη δικαιοσύνη σύμφωνα με τη σύμβαση του Aarhus για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα⁵.

– **Ενσωμάτωση κλιματικών πτυχών**

Η πρόταση της Επιτροπής για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2021-2027 θέτει έναν πιο φιλόδοξο στόχο για ενσωμάτωση των κλιματικών πτυχών σε όλα τα προγράμματα της ΕΕ, με συνολικό στόχο το 25 % των ενωσιακών δαπανών να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων για το κλίμα. Η συμβολή του παρόντος προγράμματος στην επίτευξη του γενικού αυτού στόχου θα παρακολουθείται μέσω ενός ενωσιακού συστήματος ενδείξεων για το κλίμα σε κατάλληλο επίπεδο ανάλυσης, το οποίο θα περιλαμβάνει τη χρήση ακριβέστερων μεθοδολογιών, όπου υφίστανται τέτοιες. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να παρουσιάζει τα στοιχεία σε ετήσια βάση σε όρους πιστώσεων αναλήψεων υποχρεώσεων στο πλαίσιο του ετήσιου σχεδίου προϋπολογισμού.

Για να συμβάλει στην πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού του προγράμματος να συνεισφέρει στους στόχους για το κλίμα, η Επιτροπή θα επιδιώξει να εντοπίσει σχετικές δράσεις στο σύνολο των διαδικασιών εκπόνησης, υλοποίησης, επανεξέτασης και αξιολόγησης του προγράμματος.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Η πρόταση βασίζεται στο άρθρο 81 παράγραφοι 1 και 2 και στο άρθρο 82 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Το άρθρο 81 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι η Ένωση αναπτύσσει δικαστική συνεργασία στις αστικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις. Το άρθρο 81 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ προβλέπει τη λήψη μέτρων με τα οποία διασφαλίζεται η αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων, η διασυνοριακή επίδοση και κοινοποίηση δικαστικών και εξώδικων πράξεων, η ουσιαστική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, και η υποστήριξη της κατάρτισης των δικαστών και των άλλων λειτουργών και υπαλλήλων του τομέα απονομής της δικαιοσύνης.

Το άρθρο 82 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ προβλέπει τη λήψη μέτρων για την προώθηση της δικαστικής συνεργασίας στις ποινικές υποθέσεις.

Ο συνδυασμός των άρθρων 81 και 82 της ΣΛΕΕ επιτρέπει την υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για τη στήριξη της ανάπτυξης της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, ιδίως σε σχέση με τα εγκλήματα ζητήματα τα οποία αφορούν αμφοτέρους τους εν λόγω τομείς δικαίου.

• Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση Προγράμματος για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 614/2007 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 185).

⁵ Απόφαση 2005/370/ΕΚ.

Οι προτεινόμενες χρηματοδοτικές δραστηριότητες συνάδουν με τις αρχές της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας και της επικουρικότητας. Η χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό της Ένωσης εστιάζεται σε στόχους οι οποίοι δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη μόνα τους και ως προς τους οποίους η παρέμβαση της Ένωσης μπορεί να προσπορίσει πρόσθετη αξία. Οι δραστηριότητες που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό συμβάλλουν στην αποτελεσματική εφαρμογή του ενωσιακού κεκτημένου με την ανάπτυξη της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών, την αύξηση της διασυνοριακής συνεργασίας και δικτύωσης, και τη διασφάλιση της ορθής, συνεκτικής και συνεπούς εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου σε ολόκληρη την Ένωση. Η Ένωση βρίσκεται σε πλεονεκτικότερη θέση σε σύγκριση με τα κράτη μέλη για να διευθετεί διασυνοριακές καταστάσεις και να παρέχει μια ευρωπαϊκή πλατφόρμα ανταλλαγής γνώσεων. Θα υποστηριχθεί μια αξιόπιστη βάση ανάλυσης για την υποστήριξη και την ανάπτυξη πολιτικών. Η παρέμβαση της Ένωσης επιτρέπει τη συνεκτική επιδίωξη των σχετικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Ένωσης και αποφέρει οικονομίες κλίμακας.

- **Αναλογικότητα**

Η πρόταση συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας, καθώς περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη του δεδηλωμένου στόχου της σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» 2014-2020 δείχνει ότι το εν λόγω πρόγραμμα έχει αποφέρει υψηλή ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία. Τυχόν μεμονωμένες δράσεις των κρατών μελών δεν θα μπορούσαν να επιτύχουν τα ίδια αποτελέσματα σε επίπεδο μεγέθους και εμβέλειας. Αυτό ισχύει τόσο για τον γενικό στόχο του προγράμματος, δηλαδή την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης βασιζόμενου στην αμοιβαία αναγνώριση και εμπιστοσύνη, όσο και για τους ειδικούς του στόχους. Οι δικαιούχοι συμφωνούν ότι η παροχή κατάρτισης στους δικαστικούς στο ευρωπαϊκό επίπεδο είναι ουσιαστικής σημασίας για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης και για την ομαλή και συντονισμένη επιβολή του δικαίου της ΕΕ. Με τη σειρά της, η δράση που ενισχύεται βάσει των ειδικών στόχων για την κατάρτιση των δικαστικών θεωρείται βιώσιμη, καθώς προάγει την κτήση ανθεκτικών στον χρόνο νομικών γνώσεων και δεξιοτήτων, ενώ ταυτόχρονα παρέχει δυνατότητες δικτύωσης και ευκαιρίες για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης μεταξύ δικαστικών διαφόρων κρατών μελών.

Τα είδη των δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα και τα αποτελέσματα των έργων αναβαθμίζουν αποτελεσματικά το επίπεδο των γνώσεων σχετικά με το δίκαιο και τις πολιτικές της Ένωσης. Η εφαρμογή του προγράμματος «Δικαιοσύνη» κρίνεται βελτιωμένη σε σύγκριση με τα προκάτοχα προγράμματα, τόσο σε επίπεδο βελτιωμένης πολιτικής στόχευσης όσο και σε επίπεδο βελτιωμένης συμμετοχής των κατάλληλων ομάδων ενδιαφερομένων, ενώ η κατανομή των προσπαθειών μεταξύ των στόχων του προγράμματος θα μπορούσε να εξισορροπηθεί στο μέλλον. Εντούτοις, χρειάζονται ακόμη προσπάθειες για την προσέγγιση όλων των ομάδων-στόχων σε όλα τα κράτη μέλη, ενώ και οι δραστηριότητες επικοινωνίας θα μπορούσαν να ενισχυθούν.

Ο χαρακτήρας του προγράμματος κατέστησε δυνατή τη διασφάλιση επιχειρησιακής ευελιξίας, γεγονός που επέτρεπε στην Επιτροπή να προσαρμόζει τα ετήσια προγράμματα εργασίας στις αναδυόμενες ανάγκες στον τομέα της πολιτικής για τη δικαιοσύνη. Συνολικά,

το πρόγραμμα είναι άκρως συναφές και ευθυγραμμισμένο με τις ανάγκες των επιλεγμένων ομάδων-στόχων, θα μπορούσε, όμως, να εξεταστεί το ενδεχόμενο μιας συστηματικότερης ανάλυσης των αναγκών των ενδιαφερόμενων μερών. Ειδικότερα, το πρόγραμμα έχει τη βασική ικανότητα να προσαρμόζει τις προτεραιότητές του στις αναδυόμενες ανάγκες στον τομέα της πολιτικής για τη δικαιοσύνη, προκειμένου να αντιμετωπίζει τα πλέον επίκαιρα ζητήματα. Η ικανότητα αυτή αποτελεί απόρροια της ευρύτητας των ειδικών στόχων του προγράμματος, η οποία, με τη σειρά της, απορρέει από το γεγονός ότι το πρόγραμμα ενσωμάτωσε σειρά προγραμμάτων από την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού. Η εν λόγω ευελιξία σε επίπεδο πολιτικής και καθορισμού θεματολογίου αποτελεί το κλειδί για τα καλά αποτελέσματα του προγράμματος. Το πρόγραμμα εμφανίζει καλό επίπεδο συνοχής και συμπληρωματικότητας με τα λοιπά μέσα, προγράμματα και δράσεις της ΕΕ. Ο συντονισμός και η ανταλλαγή πληροφοριών με τα λοιπά ενωσιακά προγράμματα και έργα θα είχαν καθοριστική σημασία για την επίτευξη μεγαλύτερης συνέπειας.

Η εφαρμογή του προγράμματος «Δικαιοσύνη» υπήρξε ικανοποιητική όσον αφορά τις επιδοτήσεις δράσης και τις επιδοτήσεις λειτουργίας, ενώ ο μακρόπνοος προγραμματισμός των δράσεων ανάθεσης συμβάσεων θα πρέπει να βελτιωθεί. Το περιθώριο χρησιμοποίησης εναλλακτικών μέσων χρηματοδότησης, όπως καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων, είναι περιορισμένο. Οι δικαιούχοι θεωρούν τα υπάρχοντα μέσα (επιδοτήσεις δράσεις, επιδοτήσεις λειτουργίας και δραστηριότητες ανάθεσης συμβάσεων) κατάλληλα για τις ανάγκες του προγράμματος. Ωστόσο, υπάρχει περιθώριο για εξορθολογισμό και απλούστευση ορισμένων απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων στο πλαίσιο των επιδοτήσεων, ενώ, ταυτόχρονα, θα διασφαλίζεται ο αναγκαίος έλεγχος στις δαπάνες δημόσιων πόρων.

Οι δείκτες που έχουν εκπονηθεί για την παρακολούθηση του προγράμματος είναι κατάλληλοι για την παρακολούθηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων του προγράμματος, αλλά, σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι δύσκολο να μετρηθούν λόγω της έλλειψης επαρκών εργαλείων (π.χ. έρευνας ικανοποίησης).

Η ικανότητα των συμμετεχόντων θεωρήθηκε βασικός παράγοντας για την καλή εκτέλεση των χρηματοδοτούμενων δραστηριοτήτων, καθώς τυχόν ελλείψεις (διοικητική, οικονομική, οργανωτική) ικανότητα θα μπορούσε να αποτελέσει αιτία περιορισμένης συμμετοχής στις δραστηριότητες του προγράμματος (ιδίως σε ορισμένα κράτη μέλη). Επομένως, μπορεί να υπάρχουν ανάγκες ανάπτυξης ικανοτήτων και παροχής τεχνικής βοήθειας.

Δεν υπάρχει σαφές περιθώριο για περαιτέρω απλουστεύσεις όσον αφορά τη μέθοδο διαχείρισης του προγράμματος. Η εφαρμοζόμενη μέθοδος της άμεσης διαχείρισης αρμόζει στο μέγεθος του προγράμματος, ενώ οι εναλλακτικές μέθοδοι (όπως η επιμερισμένη διαχείριση) πιθανώς θα είχαν ως αποτέλεσμα τον κατακερματισμό των πόρων του προγράμματος, με αποτέλεσμα να μειωθεί η ικανότητα του προγράμματος να επικεντρώνει πόρους σε κοινές προτεραιότητες και αναδυόμενα ζητήματα. Σύμφωνα με τους δικαιούχους, απλουστεύσεις θα μπορούσαν να επιδιωχθούν σε σχέση με την κατάρτιση και την παροχή των απαραίτητων πληροφοριών για τη διοικητική και την οικονομική ικανότητά τους από τους συμμετέχοντες σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων.

Περαιτέρω, υπάρχει περιθώριο καλύτερης προσαρμογής της πύλης συμμετεχόντων στις ανάγκες των διαφόρων ειδών οργανισμών που είναι οι συνηθέστεροι αιτούντες του προγράμματος (όπως τα ιδρύματα κατάρτισης). Στο πλαίσιο αυτό, η τάση προς τη σταδιακή ψηφιοποίηση θεωρήθηκε σαφώς θετική και θα πρέπει να συνεχιστεί.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Η στρατηγική διαβουλεύσεων σε υποστήριξη του προπαρασκευαστικού έργου για το νέο πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» περιέλαβε μία δημόσια διαβούλευση στο πλαίσιο της πρότασης για το μετά το 2020 πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο στον τομέα των αξιών και της κινητικότητας, δημόσιες διαβουλεύσεις στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολόγησης των τρεχόντων χρηματοδοτικών προγραμμάτων, καθώς και διάφορες ad hoc διαβουλεύσεις που διοργανώθηκαν από την Επιτροπή με τη μορφή συζητήσεων στρογγυλής τραπέζης με ενδιαφερόμενα μέρη, συνέδρια και σεμινάρια επί των θεμάτων που καλύπτονται από την εκτίμηση επιπτώσεων, η οποία, σε μεγάλο βαθμό, στηρίζεται στα αποτελέσματα των εν λόγω διαβουλεύσεων.

ΑΝΟΙΧΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΤΑΜΕΙΑ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Διαβουλεύσεις διοργανώθηκαν στο πλαίσιο της αξιολόγησης υφιστάμενων χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ που καλύπτουν διάφορους τομείς πολιτικής και εξέτασαν, ιδίως, τις επιδόσεις τους και τις μελλοντικές προκλήσεις. Στόχος της δημόσιας διαβούλευσης σχετικά με τα ταμεία της ΕΕ στον τομέα των αξιών και της κινητικότητας ήταν να συγκεντρωθούν οι απόψεις όλων των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με το πώς μπορεί να αξιοποιηθεί καλύτερα κάθε ευρώ του προϋπολογισμού της ΕΕ. Απαντήσεις μπορούσαν να υποβληθούν από τις 10 Ιανουαρίου 2018 έως τις 9 Μαρτίου 2018, σε 23 επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

Σε ανταπόκριση στην ηλεκτρονική δημόσια διαβούλευση σχετικά με τα ταμεία της ΕΕ στον τομέα των αξιών και της κινητικότητας, η Επιτροπή έλαβε συνολικά 1 839 απαντήσεις από ολόκληρη την Ευρώπη. Απ' αυτές, το 52 % προερχόταν από απαντήσαντες με εμπειρία από το πρόγραμμα Erasmus+ και το 43 % προερχόταν από απαντήσαντες με εμπειρία από το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη».

Υποβλήθηκε τουλάχιστον μία απάντηση από κάθε κράτος μέλος. Η χώρα διαμονής με τις περισσότερες απαντήσεις συνολικά ήταν η Γερμανία (24,4 %), ακολουθούμενη από τη Γαλλία (8,7 %), το Βέλγιο (7,7 %) και την Ισπανία (5,4 %).

Από τις 1 839 απαντήσεις που λήφθηκαν μέσω του ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, το 65,2 % (1 199) υποβλήθηκε από οργανισμούς και το 34,8 % (640) υποβλήθηκε από ιδιώτες.

Ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων εξέφρασε την άποψή του: από τις 1 199 απαντήσεις που υποβλήθηκαν από οργανισμούς, οι 355 (19,3 %) προέρχονταν από μη κυβερνητικές οργανώσεις, πλατφόρμες ή δίκτυα, οι 270 (14,7 %) προέρχονταν από ιδιωτικές επιχειρήσεις (κυρίως πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις) και οι 127 (6,9 %) προέρχονταν από ερευνητές και πανεπιστημιακούς.

Η ανάλυση που ακολουθεί επικεντρώνεται στους απαντήσαντες με εμπειρία από τα ακόλουθα ενωσιακά προγράμματα:

1. πρόγραμμα «Ευρώπη για τους πολίτες» και/ή
2. πρόγραμμα «Δικαιώματα, ισότητα και ιθαγένεια» και/ή
3. πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» και/ή
4. πρόγραμμα «Δικαιοσύνη».

Ορισμένα από τα βασικά αποτελέσματα έχουν ως εξής:

- Σύμφωνα με τους απαντήσαντες, η «Προώθηση της ευρωπαϊκής ταυτότητας και των κοινών αξιών» και η «Προώθηση των δικαιωμάτων και της ισότητας» αποτελούν σημαντικές κοινές προκλήσεις πολιτικής (συγκαταλέγονται μεταξύ των τεσσάρων

πρώτων προκλήσεων που αναφέρθηκαν) οι οποίες θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο καθενός από τα τέσσερα προγράμματα. Η «Στήριξη της ενεργού συμμετοχής στα κοινά, της δημοκρατικής συμμετοχής στην κοινωνία και του κράτους δικαίου» και η «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της κοινωνικής δικαιοσύνης» επίσης φαίνεται να αποτελούν σημαντικές προκλήσεις προς αντιμετώπιση στο πλαίσιο των σχετικών προγραμμάτων, αν και σε μικρότερο βαθμό στο πλαίσιο του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη», για το οποίο οι οικονομικές προκλήσεις και η πολιτιστική πολυμορφία είναι πιο σημαντικές.

- Οι πολιτικές για τη «Στήριξη της καινοτομίας», για την «Ενίσχυση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής πολυμορφίας και κληρονομιάς» και για την «Προώθηση της ευρωπαϊκής ταυτότητας και των κοινών αξιών» χαρακτηρίζονται ως πολιτικές που αντιμετωπίζουν απόλυτα ή σε αρκετά καλό βαθμό τις προκλήσεις από τουλάχιστον τους μισούς από τους απαντήσαντες με εμπειρία από τα τέσσερα σχετικά προγράμματα. Επιπλέον, το 52 % των απαντησάντων με εμπειρία από το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» θεωρεί ότι η πολιτική για τη «Στήριξη της ανταγωνιστικότητας του ευρωπαϊκού πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα» αντιμετωπίζει τις προκλήσεις απόλυτα ή σε αρκετά καλό βαθμό.
- Περίπου το 80 % των απαντησάντων με εμπειρία από τα τέσσερα προαναφερόμενα ενωσιακά προγράμματα συμφωνεί ότι τα εν λόγω προγράμματα προσφέρουν προστιθέμενη αξία σε μεγάλο βαθμό ή σε αρκετά καλό βαθμό σε σύγκριση με ό,τι θα μπορούσαν να επιτύχουν τα κράτη μέλη σε εθνικό, περιφερειακό και/ή τοπικό επίπεδο.
- Τα κύρια εμπόδια που επισημάνθηκαν από τους απαντήσαντες ως ικανά να εμποδίσουν τα υφιστάμενα προγράμματα/ταμεία να επιτύχουν τους στόχους τους είναι παρόμοια, ανεξαρτήτως του επιμέρους προγράμματος: ο «Ελλιπής προϋπολογισμός των προγραμμάτων για την ικανοποίηση της ζήτησης», η «Ανεπαρκής στήριξη σε ενδιαφερομένους μικρής κλίμακας», και η «Έλλειψη στήριξης σε αιτούντες που υποβάλλουν αίτηση για πρώτη φορά» κατονομάζονται ως τα τρία κύρια εμπόδια.
- Οι απαντήσαντες με εμπειρία από ένα ή περισσότερα από τα τέσσερα ενωσιακά προγράμματα συμφωνούν ότι η «Χρήση πιο απλουστευμένων εντύπων αίτησης», η «Διευκόλυνση διαρθρωμένων δικτύων και εταιρικών σχέσεων», η «Διευκόλυνση της χρηματοδότησης δράσεων που καλύπτουν διάφορους τομείς δράσης» και ο «Καλύτερος συντονισμός μεταξύ διαφόρων προγραμμάτων/ταμείων» αποτελούν τις κύριες ενέργειες που θα πρέπει να πραγματοποιηθούν για την απλούστευση και τη μείωση του διοικητικού φόρτου για τους δικαιούχους.

• Εκτίμηση επιπτώσεων

Η εκτίμηση επιπτώσεων εκπονήθηκε για την ανάλυση μιας ενδεχόμενης πρότασης για ένα πρόγραμμα «Πολιτισμός, δικαιώματα και αξίες της Ευρώπης», το οποίο θα συγχώνευε τα προγράμματα της περιόδου 2014-2020 «Δικαιώματα, ισότητα και ιθαγένεια», «Ευρώπη για τους πολίτες» και «Δημιουργική Ευρώπη», καθώς και το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη». Η Επιτροπή αποφάσισε τη δημιουργία ενός αυτόνομου προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» και ενός ταμείου για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες με δύο υποκείμενα χρηματοδοτικά προγράμματα: το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» και το πρόγραμμα «Δικαιώματα και αξίες». Η εκτίμηση επιπτώσεων παραμένει συναφής για όλες τις εν λόγω πρωτοβουλίες.

Στις 20 Απριλίου 2018 η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου εξέδωσε θετική γνώμη σχετικά με την εκτίμηση επιπτώσεων. Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου συμπεριέλαβε στη γνώμη της σύσταση για περαιτέρω βελτίωση της έκθεσης όσον αφορά ιδίως την πλήρη αξιοποίηση των

συμπερασμάτων της αξιολόγησης, τον καλύτερο σχεδιασμό των μελλοντικών προτεραιοτήτων και την αποσαφήνιση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων των αλλαγών στους μηχανισμούς υλοποίησης. Οι πτυχές αυτές βελτιώθηκαν στην τελική έκδοση της εκτίμησης επιπτώσεων. Η εκτίμηση επιπτώσεων συνεκτίμησε τα διδάγματα που αντλήθηκαν από το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη», το πρόγραμμα «Δικαιώματα, ισότητα και ιθαγένεια» και το πρόγραμμα «Ευρώπη για τους πολίτες» και πρότεινε μια νέα δομή. Επιπλέον, εξέτασε μηχανισμούς υλοποίησης που θα προωθούν τις ενωσιακές αξίες και τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, ενώ παράλληλα θα επιτυγχάνουν τους στόχους που έχουν τεθεί για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο ως προς την αποδοτικότητα, την ευελιξία, τις συνέργειες και την απλούστευση. Τα αποτελέσματα της ενδιάμεσης αξιολόγησης έχουν ληφθεί δεόντως υπόψη. Όλα τα αξιολογηθέντα προγράμματα προσέφεραν σαφή προστιθέμενη αξία. Με τη νέα ομαδοποίηση, θα καταστεί δυνατή η περαιτέρω αξιοποίηση του δυναμικού που έχουν τα υφιστάμενα προγράμματα να προαγάγουν τις ενωσιακές αξίες και να αυξήσουν την ενωσιακή προστιθέμενη αξία.

Αναλύθηκαν τρία κύρια σενάρια:

- Η διατήρηση του status quo των τεσσάρων χρηματοδοτικών προγραμμάτων στο πλαίσιο της υποομάδας του ενωσιακού προϋπολογισμού για τις αξίες, δηλαδή του προγράμματος «Δικαιώματα, ισότητα και ιθαγένεια», του προγράμματος «Δικαιοσύνη», του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» και του προγράμματος «Ευρώπη για τους πολίτες».
- Εναλλακτικά στη σημερινή κατάσταση, η διατήρηση της οποίας αποτελούσε το βασικό σενάριο, με το δεύτερο σενάριο προτεινόταν η ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ των υφιστάμενων προγραμμάτων και ο συνδυασμός τους σε ένα ενιαίο πολιτικό πλαίσιο για τις αξίες της ΕΕ, με δύο υποκείμενα χρηματοδοτικά προγράμματα: το πρόγραμμα «Πολιτισμός, δικαιώματα και αξίες της Ευρώπης» και το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη».
- Το τρίτο σενάριο προέβλεπε τη δημιουργία ενός ενιαίου χρηματοδοτικού προγράμματος που θα κάλυπτε και τα τέσσερα χρηματοδοτικά προγράμματα που προαναφέρονται.

Βασικό σενάριο: το status quo με τέσσερα χρηματοδοτικά προγράμματα και μια αναλογική περικοπή του προϋπολογισμού κατά 15 %

Η ανάλυση του βασικού σεναρίου με ενδεχόμενη μείωση της διαθέσιμης χρηματοδότησης κατά 15 % δείχνει ότι θα επέρχονταν αρνητικές επιπτώσεις στην υλοποίηση της πολιτικής. Ειδικότερα:

Μείωση κατά 15 % της χρηματοδότησης του προγράμματος «**Δικαιώματα, ισότητα και ιθαγένεια**» θα οδηγούσε σε ετήσιο καθορισμό προτεραιοτήτων, δηλαδή στη συγκέντρωση πόρων σε ορισμένους τομείς πολιτικής το ένα έτος και την προώθηση άλλων τομέων πολιτικής κατά τα επόμενα έτη, σε αντίθεση με τις αυξανόμενες ανάγκες στον τομέα. Η μείωση αυτή θα συνεπαγόταν επίσης μείωση των μελετών, των δραστηριοτήτων συλλογής δεδομένων, των εκστρατειών ευαισθητοποίησης και των λοιπών δράσεων που είναι αναγκαίες για την εκπόνηση καλής και τεκμηριωμένης πολιτικής και νομοθεσίας.

Για το πρόγραμμα «**Ευρώπη για τους πολίτες**», περικοπή του προϋπολογισμού κατά 15 % θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του βασικού προϋπολογισμού στα 157 εκατ. EUR, ποσό το οποίο είναι ανεπαρκές για την τήρηση της δέσμευσης της Επιτροπής να θέσει τους πολίτες στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής διαδικασίας. Η κρίσιμη μάζα συμμετεχόντων και η γεωγραφική κάλυψη των δραστηριοτήτων που είναι αναγκαίες για να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος αντίκτυπος δεν θα μπορούσαν να επιτευχθούν. Ένα σταθερό δημοσιονομικό

κονδύλιο (με βάση τον προϋπολογισμό του 2017) θα επέτρεπε τη συνέχεια, αλλά με περιορισμένο αντίκτυπο.

Μείωση κατά 15 % της χρηματοδότησης για το **υποπρόγραμμα MEDIA του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη»** αναπόφευκτα θα επέβαλλε μέτρα εξορθολογισμού και συγκέντρωσης σε περιορισμένο αριθμό δράσεων. Η μείωση της χρηματοδότησης θα έπληττε δυσανάλογα τις χώρες με χαμηλότερη παραγωγή και/ή με περιορισμένη γεωγραφική/γλωσσική εμβέλεια. Επιπλέον, θα μείωνε τον αριθμό των δραστηριοτήτων επιμόρφωσης για τους επαγγελματίες του οπτικοακουστικού τομέα, καθώς και τον αριθμό των ενωσιακών συμπαραγωγών, οι οποίες αποτελούν τα έργα με τις καλύτερες διασυνοριακές προοπτικές. Μείωση του εύρους του δικτύου των φορέων εκμετάλλευσης κινηματογραφικών αιθουσών θα επηρέαζε αρνητικά την πρόσβαση των πολιτών της ΕΕ, κυρίως από τις χώρες της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης, σε μη εθνικό ευρωπαϊκό περιεχόμενο.

Μείωση κατά 15 % της χρηματοδότησης για το **υποπρόγραμμα «Πολιτισμός» του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη»** θα καθιστούσε αδύνατη την επίτευξη της κρίσιμης μάζας που απαιτείται για να υπάρξει ανταπόκριση στις ανάγκες του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα. Αυτό θα συνεπαγόταν, ιδίως, μειωμένη ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία και, επομένως, μειωμένο αντίκτυπο σε όρους πολιτιστικής πολυμορφίας, λιγότερες ευκαιρίες διασυνοριακής συνεργασίας, λιγότερες ευκαιρίες στην αγορά και λιγότερες δυνατότητες σταδιοδρομίας για τους επαγγελματίες του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα. Ο κοινωνικός αντίκτυπος θα μειωνόταν και μπορεί να χρειαζόταν να περιοριστεί το διεθνές άνοιγμα του προγράμματος στα προ του 2014 επίπεδα και να εγκαταλειφθεί η συμμετοχή βασικών γειτονικών χωρών-εταίρων της ΕΕ.

Η **οικονομική εγγύηση** για τον πολιτιστικό και τον δημιουργικό τομέα θα μπορούσε να τεθεί σε κίνδυνο, γεγονός που θα προκαλούσε ζημία στους εν λόγω τομείς, ιδίως στις ανατολικές χώρες, όπου οι χρηματοπιστωτικές αγορές είναι λιγότερο ανεπτυγμένες και όπου, κατά συνέπεια, υπάρχουν λιγότερες δυνατότητες πρόσβασης σε χρηματοδότηση.

Εναλλακτική που απορρίφθηκε στην εκτίμηση επιπτώσεων: ένα πρόγραμμα

Για λόγους που σχετίζονται με τη νομική βάση, η εναλλακτική που προτεινόταν με το τρίτο σενάριο, της δημιουργίας ενός ενιαίου μέσου/προγράμματος, απορρίφθηκε. Πράγματι, οι περισσότερες δραστηριότητες και πολιτικές βασίζονται σε άρθρα της ΣΛΕΕ που προβλέπουν την τήρηση της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, με την εξαίρεση του υφιστάμενου προγράμματος «Ευρώπη για τους πολίτες». Επί του παρόντος, το πρόγραμμα «Ευρώπη για τους πολίτες» επικεντρώνεται κυρίως στη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά και, ως εκ τούτου, βασίζεται στο άρθρο 352 της ΣΛΕΕ (ομοφωνία). Σύμφωνα με ανάλυση που πραγματοποιήθηκε, οι στόχοι των αντίστοιχων δραστηριοτήτων θα μπορούσαν να προσαρμοστούν, αν αναπροσαρμοστεί μερικώς το κέντρο βάρους των εν λόγω δραστηριοτήτων, ώστε να υπαχθούν στη νέα προσέγγιση ενός ευρύτερου προγράμματος. Σε μια τέτοια περίπτωση, θα ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 167 παράγραφοι 1 και 2 της ΣΛΕΕ, οι οποίες προβλέπουν την τήρηση της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας. Ωστόσο, δεδομένης της θέσης του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, καθώς και της θέσης της Δανίας, όπως η θέση των εν λόγω κρατών μελών ορίζεται στα πρωτόκολλα αριθ. 21 και 22 που προσαρτώνται στις Συνθήκες, το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη», παρότι εμπίπτει στη συνήθη νομοθετική διαδικασία, πρέπει να παραμείνει χωριστή νομική πράξη.

Εναλλακτική που προτείνεται στην εκτίμηση επιπτώσεων: ένα ενωσιακό πλαίσιο για τις αξίες με δύο χρηματοδοτικά προγράμματα

Η ανάλυση που πραγματοποιήθηκε δείχνει ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση των τεσσάρων χρηματοδοτικών προγραμμάτων. Στη βάση αυτή, εναλλακτικά στη σημερινή κατάσταση, η διατήρηση της οποίας αποτελεί το βασικό σενάριο, προτείνεται η ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ των υφιστάμενων προγραμμάτων και προνομιακών γραμμών και ο συνδυασμός τους σε ένα ενιαίο πολιτικό πλαίσιο για τις αξίες της ΕΕ, με δύο υποκείμενα χρηματοδοτικά προγράμματα: το πρόγραμμα «Πολιτισμός, δικαιώματα και αξίες της Ευρώπης» και το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη», όπως παρουσιάζεται κατωτέρω:

Η νέα αρχιτεκτονική της μελλοντικής χρηματοδότησης, η οποία προτείνεται ως εναλλακτική στο βασικό σενάριο, έχει τους εξής στόχους:

- ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ των πολιτικών μέσω της εξεύρεσης κοινής βάσης για την ανάληψη δράσης, με παράλληλο σεβασμό των ιδιαιτεροτήτων τους·
- μείωση των αλληλεπικαλύψεων και του κατακερματισμού·
- διασφάλιση ευελιξίας κατά την κατανομή των κονδυλίων, με παράλληλη διασφάλιση ενός βαθμού προβλεψιμότητας της χρηματοδότησης που θα διατεθεί για την κάθε πολιτική·
- προώθηση διατομεακών και καινοτόμων δράσεων·
- διασφάλιση της κρίσιμης μάζας πόρων για την προώθηση των αξιών, λαμβανομένων υπόψη και των αναγκών της κάθε πολιτικής.

Εναλλακτική που προκρίνεται

Η Επιτροπή αποφάσισε τη διατήρηση ενός αυτόνομου προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» και τη δημιουργία ενός ταμείου για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες, το οποίο θα περιλαμβάνει δύο προγράμματα: το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» και το πρόγραμμα «Δικαιώματα και αξίες». Η εκτίμηση επιπτώσεων παραμένει συναφής για τις εν λόγω πρωτοβουλίες. Η εν λόγω απόφαση αποτυπώνεται στη δέσμη προτάσεων για το ΠΔΠ μετά το 2020, που η Επιτροπή υπέβαλε στις 2 Μαΐου 2018⁶.

• Απλούστευση

Μέτρα απλούστευσης, π.χ. εφάπαξ ποσά, κατ' αποκοπή συντελεστές και μοναδιαίες δαπάνες, θα επιδιωχθούν στην εφαρμογή του προγράμματος «Δικαιοσύνη».

Η πολυπλοκότητα και η ανομοιογένεια των κανόνων χρηματοδότησης των υφιστάμενων προγραμμάτων αποτελούν εμπόδιο για τους αιτούντες. Η χρήση ενός ενιαίου σημείου εισόδου για τη συμμετοχή των εξωτερικών χρηστών στον κύκλο ζωής των επιδοτήσεων (δηλαδή της πύλης συμμετεχόντων), συμπεριλαμβανομένου ενός συστήματος συνολικής διαχείρισης των επιδοτήσεων, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο για την απλούστευση της πρόσβασης στο πρόγραμμα. Η διαχείριση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» θα εξακολουθήσει να πραγματοποιείται μέσω του επιχειρησιακού συστήματος της Επιτροπής που έχει αναπτυχθεί για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020».

• Θεμελιώδη δικαιώματα

Οι στόχοι του προγράμματος συνδέονται στενά με την προαγωγή των θεμελιωδών δικαιωμάτων και συνάδουν με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Ειδικότερα, το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» (καθώς και το πρόγραμμα «Δικαιώματα και αξίες») θα αποτελεί μέρος ενός ταμείου για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες, το οποίο θα δημιουργηθεί στον προϋπολογισμό της ΕΕ και το οποίο θα έχει ως στόχο τη διατήρηση ανοιχτών,

⁶ COM(2018) 321.

δημοκρατικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών, καθώς και την ενδυνάμωση των πολιτών μέσω της προστασίας και της προαγωγής των δικαιωμάτων και των αξιών και της περαιτέρω ανάπτυξης ενός ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για την υλοποίηση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027 θα ανέλθει σε [305 000 000 EUR] (σε τρέχουσες τιμές).

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

• Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων

Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» θα παραμείνει υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής, τόσο όσον αφορά τις επιδοτήσεις όσο και όσον αφορά τις συμβάσεις.

Θα εκπονηθεί σχέδιο εφαρμογής για να καθοριστούν οι λεπτομερείς όροι για τη διαχείριση του προγράμματος.

Θα εκπονηθεί σχέδιο παρακολούθησης και αξιολόγησης για να προσδιοριστούν ο τρόπος υλοποίησης των δράσεων στην πράξη και η στρατηγική για τα δεδομένα που θα ακολουθείται. Το πρόγραμμα θα παρακολουθείται τόσο σε διαρκή βάση (π.χ. για να υπάρξει έγκαιρη αντίδραση σε τυχόν απρόβλεπτα γεγονότα και έκτακτες ανάγκες) όσο και σε τακτική βάση (για την κατάρτιση εκθέσεων σχετικά με σημαντικά γεγονότα, όπως προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, ελέγχους έργων και εκδηλώσεις συντονισμού ή διάδοσης γνώσεων), και με τα στοιχεία που θα αντλούνται θα ενημερώνονται, όταν συντρέχει περίπτωση, οι βασικοί δείκτες του προγράμματος. Στη συνέχεια, από τις εκθέσεις παρακολούθησης θα αντληθούν στοιχεία για:

- μία ενδιάμεση αξιολόγηση (το αργότερο τέσσερα έτη μετά την έναρξη της εφαρμογής του προγράμματος), σε συνδυασμό με την τελική αξιολόγηση των προκάτοχων προγραμμάτων, και
- μία τελική αξιολόγηση (το αργότερο τέσσερα έτη μετά τη λήξη της περιόδου προγραμματισμού).

Οι εν λόγω αξιολογήσεις θα διενεργηθούν σύμφωνα με τα σημεία 22 και 23 της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016⁷, στα οποία τα τρία θεσμικά όργανα επιβεβαίωσαν ότι οι αξιολογήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και πολιτικής θα πρέπει να αποτελούν τη βάση των εκτιμήσεων επιπτώσεων των επιλογών περαιτέρω δράσης. Οι αξιολογήσεις θα αποτιμήσουν τις επιπτώσεις του προγράμματος στην πράξη με βάση τους δείκτες/στόχους του προγράμματος και μια λεπτομερή ανάλυση του βαθμού κατά τον οποίο το πρόγραμμα θα μπορεί να χαρακτηριστεί συναφές, αποτελεσματικό και αποδοτικό, ότι παρέχει επαρκή ενωσιακή προστιθέμενη αξία και ότι είναι συνεκτικό με τις άλλες πολιτικές της ΕΕ. Στις αξιολογήσεις θα συμπεριλαμβάνονται τα διδάγματα που θα έχουν αντληθεί ως προς την αντιμετώπιση των τυχόν ελλείψεων/προβλημάτων που θα έχουν εντοπιστεί και θα επισημαίνονται τυχόν δυνατότητες για περαιτέρω βελτίωση των δράσεων ή των αποτελεσμάτων τους και για τη μεγιστοποίηση της αξιοποίησης / του αντικτύπου τους.

⁷ Διοργανική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, της 13ης Απριλίου 2016· ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1-14.

Η Επιτροπή θα ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και όλα τα υπόλοιπα αρμόδια όργανα της ΕΕ μέσω εκθέσεων παρακολούθησης και αξιολόγησης, καθώς και μέσω ενός δημόσιου πίνακα αποτελεσμάτων που θα περιλαμβάνει τους βασικούς δείκτες του προγράμματος.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Στόχος της προτεινόμενης προσέγγισης είναι να συνδυαστεί η απλούστευση των διαδικασιών χρηματοδότησης, την οποία έχουν ζητήσει όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, με μια προσέγγιση η οποία θα είναι περισσότερο προσανατολισμένη στην επίτευξη αποτελεσμάτων.

Στην πρόταση καθορίζονται οι γενικοί και οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος (άρθρο 3) και τα είδη δραστηριοτήτων που θα χρηματοδοτούνται (παράρτημα Ι). Οι γενικοί και οι ειδικοί στόχοι προσδιορίζουν το πεδίο εφαρμογής του προγράμματος (τομείς πολιτικής), ενώ τα είδη δραστηριοτήτων έχουν ως άξονα τη χρηματοδότηση, εφαρμόζονται σε όλους τους οικείους τομείς πολιτικής και ορίζουν με οριζόντιο τρόπο τις δυνατές εκροές. Συγχρόνως, τα είδη δραστηριοτήτων προσδιορίζουν τα σημεία στα οποία η χρηματοδότηση μπορεί πράγματι να προσφέρει προστιθέμενη αξία για την επίτευξη των στόχων πολιτικής.

Κατά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, η Επιτροπή θα καθορίζει σε ετήσια βάση τις προτεραιότητες για χρηματοδότηση στους αντίστοιχους τομείς πολιτικής. Η συμμετοχή είναι ανοιχτή σε κάθε νομική οντότητα που έχει συσταθεί νομίμως σε κράτος μέλος ή σε τρίτη χώρα η οποία συμμετέχει στο πρόγραμμα, χωρίς περαιτέρω περιορισμούς στην πρόσβαση στο πρόγραμμα.

Η δομή αυτή παρέχει τη δυνατότητα απλούστευσης, καθώς και καλύτερου προσανατολισμού του προγράμματος στις πολιτικές ανάγκες και εξελίξεις. Επιπλέον, παρέχει ένα σταθερό πλαίσιο αξιολόγησης, καθώς οι ειδικοί στόχοι συνδέονται ευθέως με δείκτες, οι οποίοι θα παραμείνουν σταθεροί καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος και θα υπόκεινται σε τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση. Χάριν ευελιξίας και καλύτερης εφαρμογής, δεν προτείνεται να δεσμευτούν συγκεκριμένα ποσά για ειδικότερους, συγκεκριμένους σκοπούς στο πλαίσιο του προγράμματος.

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**για τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιοσύνη»**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 81 παράγραφοι 1 και 2 και το άρθρο 82 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁸,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών⁹,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση («ΣΕΕ»), «η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη εντός κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών». Περαιτέρω, το άρθρο 3 της ΣΕΕ ορίζει ότι «η Ένωση έχει σκοπό να προάγει την ειρήνη, τις αξίες της και την ευημερία των λαών της» και ότι, μεταξύ άλλων, «σέβεται τον πλούτο της πολιτιστικής και γλωσσικής της πολυμορφίας και μεριμνά για την προστασία και ανάπτυξη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς». Οι αξίες αυτές επιβεβαιώνονται και ενσωματώνονται και στα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ο «Χάρτης»).
- (2) Αυτά τα δικαιώματα και οι αξίες πρέπει να εξακολουθήσουν να προάγονται και να επιβάλλονται, να είναι κοινά για τους πολίτες και τους λαούς εντός της Ένωσης, και να βρίσκονται στον πυρήνα των κοινωνιών της Ευρώπης. Για τους σκοπούς αυτούς, δημιουργείται στον προϋπολογισμό της Ένωσης ένα νέο **ταμείο για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες**, αποτελούμενο από τα προγράμματα «**Δικαιώματα και αξίες**» και «**Δικαιοσύνη**». Σε μια εποχή κατά την οποία οι ευρωπαϊκές κοινωνίες βρίσκονται αντιμέτωπες με τον εξτρεμισμό, τη ριζοσπαστικοποίηση και τους διχασμούς, είναι σημαντικότερη από ποτέ η προώθηση, ενίσχυση και προάσπιση της δικαιοσύνης, των δικαιωμάτων και των αξιών της ΕΕ: των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της

⁸ ΕΕ C της , σ. .

⁹ ΕΕ C της , σ. .

ισότητας, του κράτους δικαίου. Αυτό θα έχει σημαντικές και άμεσες συνέπειες για την πολιτική, την κοινωνική, την πολιτιστική και την οικονομική ζωή στην ΕΕ. Ως τμήμα του νέου ταμείου, το πρόγραμμα «Δικαιώματα και αξίες» θα συνενώσει το πρόγραμμα «Δικαιώματα, ισότητα και ιθαγένεια» για την περίοδο 2014-2020, το οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁰, και το πρόγραμμα «Ευρώπη για τους πολίτες» για την περίοδο 2014-2020, το οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 390/2014 του Συμβουλίου¹¹. Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» (στο εξής το «πρόγραμμα») θα συνεχίσει να στηρίζει την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης και της διασυνοριακής συνεργασίας, σε συνέχεια του προγράμματος «Δικαιοσύνη» για την περίοδο 2014-2020, το οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1382/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹² (στο εξής το «προκάτοχο πρόγραμμα»).

- (3) Το ταμείο για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες, καθώς και τα δύο υποκείμενα χρηματοδοτικά προγράμματά του, θα επικεντρωθούν κυρίως σε πρόσωπα και οντότητες που συμβάλλουν στη ζωογόνηση και στην τόνωση των κοινών μας αξιών και δικαιωμάτων, καθώς και της πλούσιας πολυμορφίας μας. Ο απώτερος στόχος είναι να καλλιεργηθεί και να διατηρηθεί η βασιζόμενη σε δικαιώματα, ισότητα, χωρίς αποκλεισμούς και δημοκρατική κοινωνία μας. Αυτό περιλαμβάνει μια δραστήρια κοινωνία των πολιτών, την ενθάρρυνση της δημοκρατικής, πολιτικής και κοινωνικής συμμετοχής τους, και την καλλιέργεια της πλούσιας πολυμορφίας της ευρωπαϊκής κοινωνίας, η οποία βασίζεται, μεταξύ άλλων, και στην κοινή μας ιστορία και μνήμη. Περαιτέρω, το άρθρο 11 της ΣΕΕ ορίζει ότι τα θεσμικά όργανα δίδουν, με τα κατάλληλα μέσα, στους πολίτες και στις αντιπροσωπευτικές ενώσεις τη δυνατότητα να γνωστοποιούν και να ανταλλάσσουν δημόσια τις γνώμες τους σε όλους τους τομείς δράσης της Ένωσης.
- (4) Η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ») προβλέπει τη συγκρότηση χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των διαφορετικών νομικών συστημάτων και παραδόσεων των κρατών μελών. Προς τον σκοπό αυτόν, η Ένωση μπορεί να θεσπίζει μέτρα για την ανάπτυξη της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, καθώς και για την ενθάρρυνση και στήριξη της δράσης των κρατών μελών στον τομέα της πρόληψης του εγκλήματος. Ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων καθώς και κοινών αρχών και αξιών, όπως η απαγόρευση των διακρίσεων, η ισότητα των φύλων, η αποτελεσματική πρόσβαση όλων στη δικαιοσύνη, το κράτος δικαίου και ένα ανεξάρτητο δικαστικό σύστημα που λειτουργεί σωστά, πρέπει να εξασφαλίζεται στο πλαίσιο της περαιτέρω ανάπτυξης ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης.
- (5) Η χρηματοδότηση θα πρέπει να παραμείνει ένα από τα σημαντικά μέσα για την επιτυχή επιδίωξη των φιλόδοξων στόχων που ορίζονται στις Συνθήκες. Οι στόχοι αυτοί θα πρέπει να επιδιωχθούν, μεταξύ άλλων, με τη θέσπιση ενός ευέλικτου και

¹⁰ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση του Προγράμματος «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια» για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 62).

¹¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 390/2014 του Συμβουλίου, της 14ης Απριλίου 2014, για τη θέσπιση του προγράμματος «Ευρώπη για τους πολίτες» για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 115 της 17.4.2014, σ. 3).

¹² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1382/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση του Προγράμματος «Δικαιοσύνη», για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 73).

αποτελεσματικού προγράμματος «Δικαιοσύνη», το οποίο θα πρέπει να διευκολύνει τον προγραμματισμό και την επιδίωξη των εν λόγω στόχων.

- (6) Για την προοδευτική εγκαθίδρυση χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, η Ένωση πρέπει να θεσπίσει μέτρα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις στη βάση της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων, η οποία αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας εντός της Ένωσης από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999 και εφεξής. Η αμοιβαία αναγνώριση απαιτεί υψηλό επίπεδο αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών. Για τη διευκόλυνση της αμοιβαίας αναγνώρισης και την προώθηση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, έχουν θεσπιστεί μέτρα για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σε σειρά τομέων. Ένας χώρος δικαιοσύνης ο οποίος λειτουργεί εύρυθμα και στον οποίο έχουν αρθεί τα εμπόδια στις διασυνοριακές δικαστικές διαδικασίες και στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε υποθέσεις με διασυνοριακό χαρακτήρα είναι επίσης κρίσιμης σημασίας για τη διασφάλιση της οικονομικής ανάπτυξης.
- (7) Ο σεβασμός του κράτους δικαίου έχει κρίσιμη σημασία για ένα υψηλό επίπεδο αμοιβαίας εμπιστοσύνης στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, ιδίως για την αποτελεσματική δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις που βασίζεται στην αμοιβαία αναγνώριση. Το κράτος δικαίου αποτελεί μία από τις κοινές αξίες που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ, ενώ η αρχή της πραγματικής δικαστικής προστασίας, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 19 παράγραφος 1 της ΣΕΕ και στο άρθρο 47 των Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, αποτελεί απτή πραγμάτωση του κράτους δικαίου. Η υποστήριξη των προσπαθειών ενίσχυσης της ανεξαρτησίας, της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των εθνικών συστημάτων δικαιοσύνης προάγει το κράτος δικαίου και, με τον τρόπο αυτό, αυξάνει την αμοιβαία εμπιστοσύνη, η οποία είναι απαραίτητη για τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις.
- (8) Σύμφωνα με τα άρθρο 81 παράγραφος 2 στοιχείο η) και το άρθρο 82 παράγραφος 1 στοιχείο γ) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ένωση υποστηρίζει την κατάρτιση των δικαστών και των άλλων λειτουργών και υπαλλήλων του τομέα απονομής της δικαιοσύνης, ως μέσο για τη βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών. Η κατάρτιση των επαγγελματιών του τομέα απονομής της δικαιοσύνης αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την ανάπτυξη κοινής αντίληψης σχετικά με τον βέλτιστο τρόπο προάσπισης του κράτους δικαίου. Συμβάλλει στην οικοδόμηση του ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης με τη διαμόρφωση ενός κοινού δικαστικού πολιτισμού μεταξύ των επαγγελματιών του τομέα απονομής της δικαιοσύνης των κρατών μελών. Η διασφάλιση της ορθής και συνεκτικής εφαρμογής του δικαίου στην Ένωση, καθώς και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των επαγγελματιών του τομέα απονομής της δικαιοσύνης στις διασυνοριακές υποθέσεις είναι κρίσιμης σημασίας. Οι δραστηριότητες κατάρτισης που θα στηριχθούν από το πρόγραμμα θα πρέπει να βασίζονται σε αξιόπιστες εκτιμήσεις των αναγκών κατάρτισης, να ακολουθούν τις πλέον σύγχρονες μεθόδους κατάρτισης, να συμπεριλαμβάνουν διασυνοριακές εκδηλώσεις που θα συγκεντρώνουν επαγγελματίες του τομέα απονομής της δικαιοσύνης από διάφορα κράτη μέλη, να εμπεριέχουν συνιστώσες ενεργού μάθησης και δικτύωσης, και να είναι βιώσιμες.
- (9) Στην κατάρτιση των δικαστικών μπορεί να συμμετέχουν διάφοροι παράγοντες, όπως νομικές, δικαστικές και διοικητικές αρχές των κρατών μελών, πανεπιστημιακά ιδρύματα, εθνικοί φορείς υπεύθυνοι για την κατάρτιση των δικαστικών, εκπαιδευτικοί

οργανισμοί ή δίκτυα ευρωπαϊκού επιπέδου ή δίκτυα δικαστικών συντονιστών ενωσιακής νομοθεσίας. Οι οργανισμοί και οι φορείς που επιδιώκουν στόχους γενικού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος στον τομέα της κατάρτισης των δικαστικών, όπως το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατάρτισης Δικαστικών (ΕΔΚΔ), η Ακαδημία Ευρωπαϊκού Δικαίου (ΕΡΑ), το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Δικαστικών Συμβουλίων (ENCJ), η Ένωση των Συμβουλίων Επικρατείας και των Ανώτατων Διοικητικών Δικαστηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΑΑΕ-Ευρώπη), το Δίκτυο των Προέδρων των Ανώτατων Δικαστηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (RPCSJUE) και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης (ΕΙΡΑ), θα πρέπει να συνεχίσουν να ασκούν τον ρόλο τους στην προώθηση προγραμμάτων κατάρτισης με πραγματική ευρωπαϊκή διάσταση για τους δικαστές και τους άλλους λειτουργούς και υπαλλήλους του τομέα απονομής δικαιοσύνης, και, συνεπώς, θα μπορούσε να τους χορηγηθεί επαρκής οικονομική στήριξη σύμφωνα με τις διαδικασίες και τα κριτήρια που ορίζονται στα ετήσια προγράμματα εργασίας που εκδίδονται από την Επιτροπή σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

- (10) Το πρόγραμμα θα πρέπει να υποστηρίζει το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας του ΕΔΚΔ, το οποίο αποτελεί σημαντικό φορέα κατάρτισης των δικαστικών. Το ΕΔΚΔ αποτελεί εξαιρετική περίπτωση, στον βαθμό που είναι το μοναδικό δίκτυο σε επίπεδο Ένωσης το οποίο συγκεντρώνει τους φορείς κατάρτισης δικαστικών των κρατών μελών. Βρίσκεται σε μοναδική θέση για να διοργανώνει ανταλλαγές νέων και έμπειρων δικαστών και εισαγγελέων από όλα τα κράτη μέλη και για να συντονίζει το έργο των εθνικών φορέων κατάρτισης δικαστικών σχετικά με τη διοργάνωση δραστηριοτήτων κατάρτισης στο δίκαιο της Ένωσης και την προώθηση ορθών πρακτικών κατάρτισης. Επιπλέον, το ΕΔΚΔ αποτελεί πάροχο δραστηριοτήτων κατάρτισης εξαιρετικής ποιότητας, οι οποίες παρέχονται με οικονομικά αποδοτικό τρόπο σε επίπεδο Ένωσης. Εξάλλου, στο ΕΔΚΔ συμμετέχουν ως παρατηρητές και οι φορείς κατάρτισης δικαστικών των υποψήφιων χωρών.
- (11) Τα μέτρα στο πλαίσιο του προγράμματος θα πρέπει να συμβάλουν στην προαγωγή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών και της αναγκαίας προσέγγισης των νομοθεσιών, οι οποίες θα διευκολύνουν τη συνεργασία μεταξύ όλων των αρμόδιων αρχών, συμπεριλαμβανομένων των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών, και τη δικαστική προστασία των ατομικών δικαιωμάτων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Το πρόγραμμα θα πρέπει επίσης να συμβάλει στη βελτίωση των δικονομικών κανόνων για τις διασυνοριακές υποθέσεις και στην αύξηση της σύγκλισης στο αστικό δίκαιο, στοιχεία τα οποία θα συμβάλουν στην εξάλειψη εμποδίων στην καλή και αποτελεσματική λειτουργία των δικαστικών και εξωδικαστικών διαδικασιών, προς όφελος όλων των μερών των σχετικών αστικών διαφορών. Τέλος, προκειμένου να υποστηριχθεί η αποτελεσματική επιβολή και εφαρμογή στην πράξη του ενωσιακού δικαίου για τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις, το πρόγραμμα θα πρέπει να υποστηρίζει τη λειτουργία του ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις, το οποίο συστάθηκε με την απόφαση 2001/470/ΕΚ του Συμβουλίου.
- (12) Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 3 της ΣΕΕ, το άρθρο 24 του Χάρτη και τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1989 για τα δικαιώματα του παιδιού, το πρόγραμμα θα πρέπει να προαγάγει την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού και να ενσωματώσει τη διάσταση της προαγωγής των δικαιωμάτων του παιδιού στην εκτέλεση όλων των δράσεών του.
- (13) Το πρόγραμμα για την περίοδο 2014-2020 κατέστησε δυνατή την υλοποίηση δραστηριοτήτων κατάρτισης στο δίκαιο της Ένωσης, ιδίως με αντικείμενο την

εμβέλεια και την εφαρμογή του Χάρτη, οι οποίες απευθύνονταν σε δικαστικούς και άλλους επαγγελματίες του νομικού κλάδου. Στα συμπεράσματά του της 12 Οκτωβρίου 2017 σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη το 2016, το Συμβούλιο υπενθύμισε τη σημασία της ευαισθητοποίησης όσον αφορά την εφαρμογή του Χάρτη σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο μεταξύ των υπευθύνων χάραξης πολιτικής, των νομικών και των ίδιων των δικαιούχων. Ως εκ τούτου, για την ενσωμάτωση της διάστασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων με συνεκτικό τρόπο, είναι αναγκαίο να επεκταθεί η χρηματοδοτική στήριξη και σε δραστηριότητες αύξησης της ευαισθητοποίησης που θα απευθύνονται σε άλλες δημόσιες αρχές, πέραν των δικαστικών αρχών και των επαγγελματιών του νομικού κλάδου.

- (14) Σύμφωνα με το άρθρο 67 της ΣΛΕΕ, η Ένωση συγκροτεί χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, στον οποίο η πρόσβαση στη δικαιοσύνη είναι ζωτικής σημασίας. Προκειμένου να διευκολυνθεί η ουσιαστική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, καθώς και για να ενισχυθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη, η οποία είναι απαραίτητη για την καλή λειτουργία του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, είναι αναγκαίο να επεκταθεί η δυνατότητα χρηματοδοτικής στήριξης και σε δραστηριότητες άλλων αρχών, πέραν των δικαστικών αρχών και των επαγγελματιών του νομικού κλάδου, καθώς και σε δραστηριότητες οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, που συμβάλλουν στην επιδίωξη των εν λόγω στόχων.
- (15) Κατ' εφαρμογή των άρθρων 8 και 10 της ΣΛΕΕ, το πρόγραμμα θα πρέπει επίσης να ενσωματώνει την επιδίωξη των στόχων της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών και της απαγόρευσης των διακρίσεων σε όλες του τις δραστηριότητες.
- (16) Οι δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να συμβάλουν στην εγκαθίδρυση ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης, ενισχύοντας τη διασυνοριακή συνεργασία και δικτύωση και προάγοντας την ορθή, συνεκτική και συνεπή εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Οι δραστηριότητες χρηματοδότησης θα πρέπει να συμβάλουν επίσης στην ανάπτυξη μιας κοινής αντίληψης για τις αξίες της Ένωσης, στην προαγωγή του κράτους δικαίου, στην καλύτερη γνώση του δικαίου και των πολιτικών της Ένωσης, στην ανταλλαγή τεχνογνωσίας και βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά τη χρήση των νομικών πράξεων για τη δικαστική συνεργασία από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, καθώς και στην εξάπλωση των διαλειτουργικών ψηφιακών λύσεων που στηρίζουν την απρόσκοπτη και αποδοτική διασυνοριακή συνεργασία, ενώ θα πρέπει, επιπλέον, να παρέχουν μια αξιόπιστη βάση ανάλυσης για την υποστήριξη της ανάπτυξης, της επιβολής και της ορθής εφαρμογής του δικαίου και των πολιτικών της Ένωσης. Η παρέμβαση της Ένωσης επιτρέπει τη συνεκτική υλοποίηση των σχετικών δράσεων στο σύνολο της Ένωσης και αποφέρει οικονομίες κλίμακας. Επιπλέον, η Ένωση βρίσκεται σε πλεονεκτικότερη θέση σε σύγκριση με τα κράτη μέλη για να διευθετεί διασυνοριακές καταστάσεις και να παρέχει μια ευρωπαϊκή πλατφόρμα ανταλλαγής γνώσεων.
- (17) Η Επιτροπή θα πρέπει να εξασφαλίσει τη συνολική συνοχή, συμπληρωματικότητα και συνέργειες με το έργο οργάνων, οργανισμών και υπηρεσιών της Ένωσης, όπως η EUROJUST, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης («eu-LISA») και η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, και θα πρέπει να συνεκτιμά το έργο άλλων εθνικών και διεθνών παραγόντων στους τομείς που καλύπτει το πρόγραμμα.
- (18) Είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί η ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία όλων των δράσεων και δραστηριοτήτων που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του προγράμματος, η συμπληρωματικότητά τους με τις δραστηριότητες των κρατών μελών και η συνέπειά

τους με τις άλλες δραστηριότητες της Ένωσης. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποδοτική διάθεση των κονδυλίων του γενικού προϋπολογισμού της Ένωσης, θα πρέπει να επιδιωχθούν η συνοχή, η συμπληρωματικότητα και οι συνέργειες μεταξύ των χρηματοδοτικών προγραμμάτων που στηρίζουν τομείς πολιτικής οι οποίοι συνδέονται στενά μεταξύ τους, ιδίως στο πλαίσιο του ταμείου για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες —επομένως, με το πρόγραμμα «Δικαιώματα και αξίες»—, καθώς και μεταξύ του προγράμματος και του προγράμματος για την ενιαία αγορά, του προγράμματος για τη διαχείριση των συνόρων και την ασφάλεια, ιδίως του ταμείου για το άσυλο, τη μετανάστευση και την ένταξη (TAME) και του ταμείου για την εσωτερική ασφάλεια, του προγράμματος για τις στρατηγικές υποδομές, ιδίως του προγράμματος για την ψηφιακή Ευρώπη, του προγράμματος Erasmus+, του προγράμματος-πλαίσιου για την έρευνα και την καινοτομία, του μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας και του κανονισμού LIFE¹³.

- (19) Ο παρών κανονισμός καθορίζει δημοσιονομικό κονδύλιο για το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη», το οποίο αποτελεί το ποσό προνομιακής αναφοράς, κατά την έννοια του [σημείου 17 της διοργανικής συμφωνίας της 2ας Δεκεμβρίου 2013 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση¹⁴], για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού.
- (20) Ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) [ο νέος δημοσιονομικός κανονισμός] (ο «δημοσιονομικός κανονισμός») εφαρμόζεται στο παρόν πρόγραμμα. Θεσπίζει κανόνες για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται κανόνες για τις επιδοτήσεις, τα έπαθλα, τις συμβάσεις, την έμμεση εκτέλεση, τη , τα χρηματοδοτικά μέσα και τις εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό.
- (21) Τα είδη χρηματοδότησης και οι μέθοδοι εκτέλεσης στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να επιλέγονται με βάση τη δυνατότητά τους να συμβάλουν στην επίτευξη των ειδικών στόχων των δράσεων και να αποφέρουν αποτελέσματα, λαμβανομένων υπόψη, ιδίως, του κόστους των ελέγχων, του διοικητικού φόρτου και του αναμενόμενου κινδύνου μη συμμόρφωσης. Συναφώς, θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο χρήσης εφάπαξ ποσών, κατ' αποκοπή συντελεστών και μοναδιαίων δαπανών, καθώς και χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 125 παράγραφος 1 του δημοσιονομικού κανονισμού.
- (22) Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁵, τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου¹⁶, τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ)

¹³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση Προγράμματος για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 614/2007 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 185).

¹⁴ [ΕΕ C 373 της 20.12.2013, σ. 1. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2013.373.01.0001.01.ELL&toc=OJ:C:2013:373:TOC]

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

¹⁶ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.95, σ.1).

αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου¹⁷ και τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου¹⁸, τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης πρέπει να προστατεύονται μέσω αναλογικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων της πρόληψης, του εντοπισμού, της διόρθωσης και της διερεύνησης παρατυπιών και περιπτώσεων απάτης, της ανάκτησης των απολεσθέντων, αχρεωστήτως καταβληθέντων ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων και, όταν χρειάζεται, της επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 και τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) μπορεί να διενεργεί διοικητικές έρευνες, μεταξύ των οποίων και επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις, με στόχο να διαπιστωθεί αν υπήρξε απάτη, διαφθορά ή οποιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία μπορεί να διερευνά και να ασκεί διώξεις για περιπτώσεις απάτης και άλλων ποινικών αδικημάτων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, όπως προβλέπεται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁹. Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, κάθε πρόσωπο ή οντότητα που είναι αποδέκτης κονδυλίων της Ένωσης υποχρεούται να συνεργάζεται πλήρως για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, να παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και την πρόσβαση που απαιτείται στην Επιτροπή, στην OLAF, στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και στο Ελεγκτικό Συνέδριο, και να διασφαλίζει ότι κάθε τρίτος που συμμετέχει στην εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης παρέχει ισοδύναμα δικαιώματα.

- (23) Τρίτες χώρες που είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) μπορούν να συμμετέχουν σε ενωσιακά προγράμματα στο πλαίσιο της συνεργασίας που εγκαθιδρύεται από τη συμφωνία για τον ΕΟΧ, η οποία προβλέπει την υλοποίηση των προγραμμάτων με απόφαση που λαμβάνεται βάσει της εν λόγω συμφωνίας. Τρίτες χώρες μπορούν επίσης να συμμετέχουν βάσει άλλων νομικών πράξεων. Στον παρόντα κανονισμό θα πρέπει να περιληφθεί ειδική διάταξη ώστε να χορηγηθούν στον αρμόδιο διατάκτη, στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο τα αναγκαία δικαιώματα και η πρόσβαση για να είναι σε θέση να ασκούν πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους.

Οι οριζόντιοι δημοσιονομικοί κανόνες που έχουν θεσπιστεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 322 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζονται στον παρόντα κανονισμό. Οι κανόνες αυτοί προβλέπονται στον δημοσιονομικό κανονισμό και καθορίζουν ιδίως τη διαδικασία κατάρτισης και εκτέλεσης του προϋπολογισμού μέσω επιδοτήσεων, δημόσιων συμβάσεων, επάθλων, έμμεσης εκτέλεσης, ενώ προβλέπουν επαληθεύσεις ως προς την ευθύνη των δημοσιονομικών παραγόντων. Οι κανόνες που θεσπίζονται με βάση το άρθρο 322 της ΣΛΕΕ αφορούν επίσης την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης σε περίπτωση γενικευμένων ελλείψεων στον τομέα του κράτους δικαίου στα

¹⁷ Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.96, σ. 2).

¹⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1).

¹⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

κράτη μέλη, καθώς ο σεβασμός του κράτους δικαίου αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και την αποτελεσματική ενωσιακή χρηματοδότηση.

- (25) Σύμφωνα με [το άρθρο 94 της απόφασης 2013/755/ΕΕ του Συμβουλίου²⁰], τα πρόσωπα και οι οντότητες που είναι εγκατεστημένα σε υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ) είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση, με την επιφύλαξη των κανόνων και στόχων του προγράμματος και των ενδεχόμενων συμφωνιών που ισχύουν στο κράτος μέλος με το οποίο είναι συνδεδεμένη η υπερπόντια χώρα ή το έδαφος.
- (26) Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της αντιμετώπισης της αλλαγής του κλίματος, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της Ένωσης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, το πρόγραμμα αυτό θα συμβάλει στην ενσωμάτωση της διάστασης της δράσης για το κλίμα, καθώς και στην επίτευξη του γενικού στόχου το 25 % των δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ να προάγει την επίτευξη στόχων που αφορούν το κλίμα. Αντίστοιχες δράσεις θα προσδιοριστούν κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας και της υλοποίησης του προγράμματος, και θα αξιολογηθούν εκ νέου στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολόγησής του.
- (27) Σύμφωνα με τα σημεία 22 και 23 της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, της 13 Απριλίου 2016, υφίσταται η ανάγκη παρακολούθησης του προγράμματος με βάση πληροφορίες που θα συλλέγονται μέσω ειδικών απαιτήσεων παρακολούθησης, ενώ παράλληλα θα αποφεύγονται η υπερβολική ρύθμιση και ο διοικητικός φόρτος, ιδίως για τα κράτη μέλη. Κατά περίπτωση, οι απαιτήσεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν μετρήσιμους δείκτες ως βάση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων του προγράμματος στην πράξη.
- (28) Προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίοι όροι εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τους δείκτες που ορίζονται στα άρθρα 12 και 14 και στο παράρτημα II. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξαγάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες της, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων και σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, οι δε διαβουλεύσεις αυτές να πραγματοποιηθούν σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου. Ειδικότερα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ίση συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνώμονές τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.
- (29) Προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίοι όροι εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθούν εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²¹.

²⁰ Απόφαση 2013/755/ΕΕ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2013, για τη σύνδεση των Υπερπόντιων Χωρών και Εδαφών με την Ευρωπαϊκή Ένωση («απόφαση για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ») (ΕΕ L 344 της 19.12.2013, σ. 1).

²¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από

(30) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται απ' αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.

(31) [Σύμφωνα με το άρθρο 3 και το άρθρο 4α παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ιρλανδία γνωστοποίησε (, με την από ... επιστολή της,) την επιθυμία της να συμμετάσχει στη θέσπιση και εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. ή

Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 και το άρθρο 4α παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται απ' αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.]

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 Αντικείμενο

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» (το «πρόγραμμα»).

Καθορίζει τους στόχους του προγράμματος, τον προϋπολογισμό του για την περίοδο 2021-2027, τις μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης και τους κανόνες για την παροχή της εν λόγω χρηματοδότησης.

Άρθρο 2 Ορισμός

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύει ο ακόλουθος ορισμός:

1. «Δικαστές και άλλοι λειτουργοί και υπάλληλοι του τομέα απονομής της δικαιοσύνης»: οι δικαστές, οι εισαγγελείς και οι δικαστικοί υπάλληλοι, καθώς και οι άλλοι επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης που σχετίζονται με τη δικαστική απονομή της δικαιοσύνης, για παράδειγμα οι δικηγόροι, οι συμβολαιογράφοι, οι δικαστικοί επιμελητές, οι διαχειριστές διαδικασιών αφερεγγυότητας, οι διαμεσολαβητές, οι δικαστικοί διερμηνείς και μεταφραστές, οι δικαστικοί πραγματογνώμονες, οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι και οι επιμελητές κοινωνικής αρωγής.

τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

Άρθρο 3 *Στόχοι του προγράμματος*

1. Το πρόγραμμα έχει ως γενικό στόχο να συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης που βασίζεται στο κράτος δικαίου, την αμοιβαία αναγνώριση και την αμοιβαία εμπιστοσύνη.
2. Το πρόγραμμα έχει τους ακόλουθους ειδικούς στόχους, όπως ορίζονται αναλυτικότερα στο παράρτημα Ι:
 - α) να διευκολύνει και να στηρίζει τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, καθώς και να προαγάγει το κράτος δικαίου, μεταξύ άλλων στηρίζοντας τις προσπάθειες βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των εθνικών συστημάτων δικαιοσύνης και της εκτέλεσης των αποφάσεων·
 - β) να στηρίζει και να προωθήσει την κατάρτιση των δικαστικών, με στόχο τη διαμόρφωση ενός κοινού νομικού και δικαστικού πολιτισμού και μιας κοινής νοοτροπίας κράτους δικαίου·
 - γ) να διευκολύνει την ουσιαστική πρόσβαση για όλους στη δικαιοσύνη και τη δυνατότητα ουσιαστικής έννομης προστασίας, μεταξύ άλλων και με ηλεκτρονικά μέσα, με την προώθηση αποδοτικών αστικών και ποινικών διαδικασιών και με την προώθηση και τη στήριξη των δικαιωμάτων των θυμάτων εγκληματικών πράξεων, καθώς και των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και των κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες.

Άρθρο 4 *Προϋπολογισμός*

1. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για την εφαρμογή του προγράμματος για το διάστημα 2021-2027 ανέρχεται σε [305 000 000] EUR σε τρέχουσες τιμές.
2. Το ποσό που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μπορεί να χρησιμοποιείται για δαπάνες τεχνικής και διοικητικής βοήθειας για την εφαρμογή του προγράμματος, όπως για δραστηριότητες προετοιμασίας, παρακολούθησης, ελέγχου, λογιστικού ελέγχου και αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών συστημάτων πληροφορικής.
3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του δημοσιονομικού κανονισμού, οι δαπάνες για δράσεις που απορρέουν από έργα που περιλαμβάνονται στο πρώτο πρόγραμμα εργασίας είναι επιλέξιμες από την 1η Ιανουαρίου 2021.
4. Πόροι που έχουν διατεθεί στα κράτη μέλη στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης μπορούν, κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών, να μεταφερθούν στο πρόγραμμα. Η Επιτροπή εκτελεί τους εν λόγω πόρους άμεσα, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α) του δημοσιονομικού κανονισμού, ή έμμεσα, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού. Όταν είναι δυνατόν, οι πόροι αυτοί χρησιμοποιούνται προς όφελος του οικείου κράτους μέλους.

Άρθρο 5 *Τρίτες χώρες συνδεδεμένες με το πρόγραμμα*

Το πρόγραμμα είναι ανοιχτό στις ακόλουθες τρίτες χώρες:

- α) τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) τα οποία είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στη συμφωνία για τον ΕΟΧ·
- β) τις υπό προσχώρηση χώρες, τις υποψήφιες χώρες και τις δυνάμει υποψήφιες χώρες, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής τους στα προγράμματα της Ένωσης που καθορίζονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και τις αποφάσεις του συμβουλίου σύνδεσης, ή σε παρεμφερείς συμφωνίες, και σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που καθορίζονται στις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και των εν λόγω χωρών·
- γ) τις χώρες που καλύπτονται από την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής τους στα προγράμματα της Ένωσης που καθορίζονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και τις αποφάσεις του συμβουλίου σύνδεσης, ή σε παρεμφερείς συμφωνίες, και σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που καθορίζονται στις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και των εν λόγω χωρών·
- δ) άλλες τρίτες χώρες, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται σε ειδική συμφωνία η οποία καλύπτει τη συμμετοχή της τρίτης χώρας σε κάθε πρόγραμμα της Ένωσης, υπό τον όρο ότι η συμφωνία
 - διασφαλίζει δίκαιη ισορροπία μεταξύ των συνεισφορών και των οφελών της τρίτης χώρας που συμμετέχει στα προγράμματα της Ένωσης·
 - καθορίζει τις προϋποθέσεις συμμετοχής στα προγράμματα, συμπεριλαμβανομένου του υπολογισμού των χρηματοδοτικών συνεισφορών στα επιμέρους προγράμματα και το διοικητικό κόστος τους. Οι συνεισφορές αυτές αποτελούν έσοδα για ειδικό προορισμό σύμφωνα με το άρθρο [21 παράγραφος 5] του [νέου δημοσιονομικού κανονισμού]·
 - δεν παρέχει στην τρίτη χώρα εξουσία λήψης αποφάσεων σχετικά με το πρόγραμμα·
 - εγγυάται το δικαίωμα της Ένωσης να εξασφαλίζει χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και να προστατεύει τα οικονομικά της συμφέροντα.

Άρθρο 6

Εκτέλεση και μορφές της ενωσιακής χρηματοδότησης

1. Το πρόγραμμα εκτελείται με άμεση διαχείριση σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό ή με έμμεση διαχείριση με φορείς που αναφέρονται στο άρθρο 61 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού.
2. Το πρόγραμμα μπορεί να παρέχει χρηματοδότηση σε οποιαδήποτε από τις μορφές που καθορίζονται στον δημοσιονομικό κανονισμό.
3. [Οι συνεισφορές σε μηχανισμό αλληλασφάλισης μπορούν να καλύπτουν τον κίνδυνο που συνδέεται με την είσπραξη των χρηματικών ποσών που οφείλονται από δικαιούχους και θεωρούνται επαρκής εγγύηση στο πλαίσιο του δημοσιονομικού

κανονισμού. Εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου [X] του κανονισμού XXX [διαδόχου του κανονισμού για το Ταμείο Εγγυήσεων].

Άρθρο 7
Είδη δράσεων

Δράσεις που συμβάλλουν στην επίτευξη ειδικού στόχου που ορίζεται στο άρθρο 3 μπορούν να χρηματοδοτούνται βάσει του παρόντος κανονισμού. Ιδίως, οι δράσεις που απαριθμούνται στο παράρτημα I είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II
ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Άρθρο 8
Επιδότησεις

1. Η χορήγηση και η διαχείριση των επιδοτήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος πραγματοποιούνται σύμφωνα με τον τίτλο VIII του δημοσιονομικού κανονισμού.

Άρθρο 9
Σωρευτική [, συμπληρωματική] και συνδυασμένη χρηματοδότηση

1. Δράση που έχει λάβει συνεισφορά στο πλαίσιο του προγράμματος μπορεί επίσης να λάβει συνεισφορά από οποιοδήποτε άλλο πρόγραμμα της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων υπό επιμερισμένη διαχείριση, υπό την προϋπόθεση ότι οι δύο συνεισφορές δεν καλύπτουν τις ίδιες δαπάνες. [Η σωρευτική χρηματοδότηση δεν υπερβαίνει το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών της δράσης και η στήριξη από διαφορετικά προγράμματα της Ένωσης μπορεί να υπολογίζεται κατ' αναλογία].
2. Όταν το πρόγραμμα και τα ταμεία υπό επιμερισμένη διαχείριση που αναφέρονται στο άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΕ) [XX] [KKΔ] παρέχουν από κοινού χρηματοδοτική στήριξη σε μεμονωμένη δράση, η εν λόγω δράση εκτελείται σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων σχετικά με την είσπραξη αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
3. Δράσεις που είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο του προγράμματος και που πληρούν τις προϋποθέσεις του δευτέρου εδαφίου μπορούν να προσδιορίζονται προς τον σκοπό της χρηματοδότησής τους από τα ταμεία υπό επιμερισμένη διαχείριση. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζονται τα ποσοστά συγχρηματοδότησης και οι κανόνες επιλεξιμότητας που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό.

Οι δράσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) έχουν αξιολογηθεί σε πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος·
- β) πληρούν τις ελάχιστες ποιοτικές απαιτήσεις της εν λόγω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων·
- γ) δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της εν λόγω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων λόγω δημοσιονομικών περιορισμών.

Οι δράσεις εκτελούνται από τη διαχειριστική αρχή του άρθρου [65] του κανονισμού (ΕΕ) [XX] [ΚΚΔ], σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζονται στον εν λόγω κανονισμό και τους ειδικούς για κάθε ταμείο κανονισμούς, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων σχετικά με τις δημοσιονομικές διορθώσεις.

Άρθρο 10 *Επιλέξιμες οντότητες*

1. Επιπλέον των κριτηρίων που ορίζονται στο [άρθρο 197] του δημοσιονομικού κανονισμού, εφαρμόζονται και τα κριτήρια επιλεξιμότητας που ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3.
2. Οι εξής οντότητες είναι επιλέξιμες:
 - α) νομικές οντότητες εγκατεστημένες σε μια από τις ακόλουθες χώρες:
 - κράτος μέλος ή υπερπόντια χώρα ή έδαφος συνδεδεμένο μ' αυτό·
 - τρίτη χώρα συνδεδεμένη με το πρόγραμμα·
 - β) νομικές οντότητες που έχουν συσταθεί βάσει του δικαίου της Ένωσης και διεθνείς οργανισμοί.
3. Επιδότηση λειτουργίας μπορεί να χορηγηθεί, χωρίς πρόσκληση υποβολής προτάσεων, προς το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατάρτισης Δικαστικών για την κάλυψη δαπανών που συνδέονται με το μόνιμο πρόγραμμα εργασίας του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ**

Άρθρο 11 *Πρόγραμμα εργασίας*

1. Το πρόγραμμα υλοποιείται μέσω των προγραμμάτων εργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 110 του δημοσιονομικού κανονισμού.
2. Το πρόγραμμα εργασίας εγκρίνεται από την Επιτροπή με εκτελεστική πράξη. Η εν λόγω εκτελεστική πράξη εκδίδεται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 17.

Άρθρο 12 *Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων*

1. Στο παράρτημα ΙΙ καθορίζονται δείκτες για την κατάρτιση εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο του προγράμματος ως προς την επίτευξη των ειδικών στόχων που καθορίζονται στο άρθρο 3.
2. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική αξιολόγηση της προόδου του προγράμματος ως προς την επίτευξη των στόχων του, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 14, για τη θέσπιση ενός πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένου μέσω τροποποιήσεων του παραρτήματος ΙΙ για την επανεξέταση και τη συμπλήρωση των δεικτών, όπου απαιτείται.
3. Το σύστημα υποβολής εκθέσεων για τις επιδόσεις διασφαλίζει ότι τα στοιχεία με τα οποία παρακολουθούνται η υλοποίηση και τα αποτελέσματα του προγράμματος συλλέγονται κατά τρόπο αποδοτικό, αποτελεσματικό και έγκαιρο. Προς τον σκοπό

αυτόν, επιβάλλονται αναλογικές απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων στους αποδέκτες των πόρων της Ένωσης και στα κράτη μέλη.

Άρθρο 13 *Αξιολόγηση*

1. Οι αξιολογήσεις διενεργούνται εγκαίρως ώστε να τροφοδοτούν με στοιχεία τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
2. Η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος διενεργείται μόλις καταστούν διαθέσιμες επαρκείς πληροφορίες για την υλοποίηση του προγράμματος, αλλά το αργότερο τέσσερα έτη από την έναρξη της υλοποίησης του προγράμματος.
3. Αφού ολοκληρωθεί η υλοποίηση του προγράμματος, αλλά το αργότερο τέσσερα έτη ύστερα από τη λήξη της περιόδου που καθορίζεται στο άρθρο 1, η Επιτροπή προβαίνει σε τελική αξιολόγηση του προγράμματος.
4. Η Επιτροπή ανακοινώνει τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων, μαζί με τις παρατηρήσεις της, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Άρθρο 14 *Άσκηση της εξουσιοδότησης*

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τις προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου.
2. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που αναφέρεται στο άρθρο 12 ανατίθεται στην Επιτροπή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027.
3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 12 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Απόφαση ανάκλησης καταργεί την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σ' αυτή. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που βρίσκονται ήδη σε ισχύ.
4. Πριν από την έκδοση κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή διαβουλεύεται με εμπειρογνώμονες που ορίζονται από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπονται στη διοργανική συμφωνία, της 13ης Απριλίου 2016, για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.
5. Μόλις εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
6. Κατ' εξουσιοδότηση πράξη που έχει εκδοθεί βάσει του άρθρου 12 τίθεται σε ισχύ αν δεν διατυπωθούν αντιρρήσεις είτε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είτε από το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η προθεσμία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα εκφράσουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 15

Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

Εφόσον τρίτη χώρα συμμετέχει στο πρόγραμμα βάσει απόφασης στο πλαίσιο διεθνούς συμφωνίας ή βάσει οποιασδήποτε άλλης νομικής πράξης, η τρίτη χώρα χορηγεί στον αρμόδιο διατάκτη, στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο τα αναγκαία δικαιώματα και την πρόσβαση ώστε να είναι σε θέση να ασκούν πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους. Στην περίπτωση της OLAF, στα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνεται το δικαίωμα διενέργειας ερευνών, συμπεριλαμβανομένων επιτόπιων ελέγχων και εξακριβώσεων, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 16

Πληροφόρηση, επικοινωνία και δημοσιότητα

1. Οι αποδέκτες ενωσιακής χρηματοδότησης μνημονεύουν ρητώς την προέλευση της χρηματοδότησης και εξασφαλίζουν την προβολή της (ιδίως κατά την προώθηση των δράσεων και των αποτελεσμάτων τους), παρέχοντας συνεκτική, αποτελεσματική και αναλογική στοχευμένη πληροφόρηση σε πολλαπλά ακροατήρια, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης και του κοινού.
2. Η Επιτροπή προβαίνει σε ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας για το πρόγραμμα, τις δράσεις και τα αποτελέσματά του. Οι χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται στο πρόγραμμα συμβάλλουν επίσης στην προβολή των πολιτικών προτεραιοτήτων της Ένωσης, στον βαθμό που αυτές είναι συναφείς με τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3.

Άρθρο 17

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από γνωμοδοτική επιτροπή. Η εν λόγω γνωμοδοτική επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
2. Στις περιπτώσεις που γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

Άρθρο 18

Κατάργηση

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1382/2013 καταργείται με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2021.

Άρθρο 19

Μεταβατικές διατάξεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει τη συνέχιση ή την τροποποίηση των οικείων δράσεων στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1382/2013, ο οποίος εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις εν λόγω δράσεις μέχρι τη λήξη τους.

2. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για το πρόγραμμα μπορεί επίσης να καλύψει δαπάνες τεχνικής και διοικητικής βοήθειας που είναι αναγκαίες για την εξασφάλιση της ομαλής μετάβασης μεταξύ του προγράμματος και των μέτρων που είχαν θεσπιστεί στο πλαίσιο του προκατόχου προγράμματος, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1382/2013.
3. Αν χρειαστεί, μπορούν να εγγραφούν στον προϋπολογισμό πιστώσεις για την περίοδο μετά το 2027, με σκοπό την κάλυψη των δαπανών που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η διαχείριση δράσεων που δεν θα έχουν ολοκληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027.

Άρθρο 20
Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

- 1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας
- 1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής (ομάδα προγραμμάτων)
- 1.3. Χαρακτήρας της πρότασης/πρωτοβουλίας
- 1.4. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας
- 1.6. Διάρκεια και δημοσιονομικές επιπτώσεις
- 1.7. Προβλεπόμενοι τρόποι διαχείρισης

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

- 2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων
- 2.2. Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου
- 2.3. Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

- 3.1. Τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται
- 3.2. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις δαπάνες
 - 3.2.1. *Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις δαπάνες*
 - 3.2.3. *Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα*
 - 3.2.5. *Συμμετοχή τρίτων στη χρηματοδότηση*
- 3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας

Πρόγραμμα «Δικαιοσύνη»

1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής στη δομή ΔΒΔ/ΠΒΔ²²

Π. Συνοχή και αξίες

7. Επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό, στην κοινωνική συνοχή και στις αξίες

Δικαιοσύνη, δικαιώματα και αξίες ...

1.3. Χαρακτήρας της πρότασης/πρωτοβουλίας

☐ νέα δράση

☐ νέα δράση μετά από πιλοτικό έργο/προπαρασκευαστική δράση²³

☒ παράταση υφιστάμενης δράσης

☐ συγχώνευση ή επαναπροσανατολισμός μίας ή περισσότερων δράσεων προς άλλη/νέα δράση

1.4. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας

1.4.1. Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών, συμπεριλαμβανομένου λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή υλοποίηση της πρωτοβουλίας

Καίτοι η νομοθεσία αποτελεί πρωταρχικής σημασίας εργαλείο για την πραγμάτωση των στόχων της Ένωσης στον τομέα της δικαιοσύνης, είναι αναγκαία η συμπλήρωσή της με άλλα μέσα. Στο πλαίσιο αυτό, η χρηματοδότηση έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο. Ειδικότερα, η χρηματοδότηση θα πρέπει να ενισχύει την αποτελεσματικότητα της νομοθεσίας με την αύξηση των γνώσεων, της ευαισθητοποίησης και της ικανότητας των πολιτών, των επαγγελματιών και των ενδιαφερομένων, μέσω της υποστήριξης των εξής:

– Αύξηση της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης των πολιτών, μεταξύ άλλων με τη στήριξη εθνικών και ευρωπαϊκών εκστρατειών για την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τα δικαιώματά τους, όπως αυτά κατοχυρώνονται από το δίκαιο της Ένωσης, και σχετικά με τους τρόπους άσκησής τους στην πράξη.

– Κατάρτιση και ανάπτυξη ικανοτήτων για επαγγελματίες του νομικού κλάδου (π.χ. δικαστές και εισαγγελείς) και άλλους επαγγελματίες, προκειμένου να εφοδιαστούν με τα μέσα που θα τους επιτρέπουν να εφαρμόζουν έμπρακτα τα δικαιώματα και τις πολιτικές της Ένωσης.

Επιπλέον, η χρηματοδότηση έχει να διαδραματίσει κεντρικό ρόλο σε σχέση με την προώθηση της συνεργασίας σε διεθνικό επίπεδο και την ανάπτυξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης, με τους ακόλουθους τρόπους:

– Ενίσχυση δικτύων, δηλαδή φορέων των οποίων η λειτουργία καλύπτει το σύνολο της Ένωσης, για την υποβοήθηση της προετοιμασίας μελλοντικών πρωτοβουλιών στον συγκεκριμένο τομέα, καθώς και για την προώθηση της συνεκτικής εφαρμογής τους σε ολόκληρη την Ευρώπη.

²² ΔΒΔ: διαχείριση βάσει δραστηριοτήτων· ΠΒΔ: προϋπολογισμός βάσει δραστηριοτήτων.

²³ Όπως αναφέρεται στο άρθρο 58 παράγραφος 2 στοιχείο α) ή β) του δημοσιονομικού κανονισμού.

– Διασυνωριακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου, π.χ. για τη συγκρότηση συστημάτων συναγερμού για ανηλίκους που αγνοούνται και για τον συντονισμό της επιχειρησιακής και διασυνωριακής συνεργασίας με σκοπό την καταπολέμηση των ναρκωτικών.

Περαιτέρω, η χρηματοδότηση θα πρέπει να στηρίζει:

– Έρευνες, αναλύσεις και άλλες υποστηρικτικές εργασίες, ούτως ώστε να παρασχεθούν στον νομοθέτη σαφή και αναλυτικά πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τα προβλήματα και την κατάσταση που επικρατεί στην πράξη. Τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων αυτών αξιοποιούνται για την ανάπτυξη και την εφαρμογή των πολιτικών της Ένωσης και διασφαλίζουν ότι αυτές είναι τεκμηριωμένες, καλά στοχοθετημένες και καταλλήλως διαρθρωμένες.

Όλες αυτές οι δραστηριότητες θα υλοποιηθούν καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2021-2027. Είναι δύσκολο να προσδιοριστεί ακριβές χρονοδιάγραμμα υλοποίησης κατά το παρόν στάδιο, δεδομένης της ταχύτητας με την οποία προκύπτουν νέες πολιτικές προκλήσεις τις οποίες καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε και στις οποίες χρειάζεται να αντιδράσουμε.

1.4.2. *Προστιθέμενη αξία από τη συμμετοχή της Ένωσης (μπορεί να προκύπτει από διάφορους παράγοντες, π.χ. οφέλη από τον συντονισμό, ασφάλεια δικαίου, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ή συμπληρωματικότητα). Για τους σκοπούς του παρόντος σημείου «προστιθέμενη αξία από τη συμμετοχή της Ένωσης» είναι η αξία που απορρέει από την παρέμβαση της Ένωσης και η οποία είναι επιπρόσθετη στην αξία που θα είχε δημιουργηθεί αν τα κράτη μέλη ενεργούσαν μεμονωμένα.*

Λόγοι για την ανάληψη δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο (εκ των προτέρων)

Η χρηματοδότηση την οποία προβλέπει το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» εστιάζεται σε δραστηριότητες ως προς τις οποίες η παρέμβαση της Ένωσης είναι ικανή να προσπορίσει πρόσθετη αξία σε σύγκριση με την ανάληψη δράσης μόνο από τα κράτη μέλη. Οι δραστηριότητες που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό συμβάλλουν στην αποτελεσματική εφαρμογή του ενωσιακού κεκτημένου με την ανάπτυξη της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών, την αύξηση της διασυνωριακής συνεργασίας και δικτύωσης, και την επίτευξη ορθής, συνεκτικής και συνεπούς εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου σε ολόκληρη την Ένωση. Μόνο η ανάληψη δράσης σε επίπεδο Ένωσης μπορεί να οδηγήσει σε συντονισμένες δραστηριότητες ικανές να συμπεριλάβουν το σύνολο των κρατών μελών της Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται σε πλεονεκτικότερη θέση σε σύγκριση με τα κράτη μέλη για να αντιμετωπίζει διασυνωριακές καταστάσεις και να παρέχει ένα ευρωπαϊκό όχημα ανταλλαγής γνώσεων. Χωρίς τη στήριξη της Ένωσης, οι ενδιαφερόμενοι θα είχαν την τάση να διευθετούν παρεμφερή προβλήματα κατά τρόπο κατακερματισμένο και ασύνδετο.

Αναμενόμενη προστιθέμενη αξία της Ένωσης (εκ των υστέρων)

Η συνεργασία και η δικτύωση μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών θα επιτρέψουν τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών, ιδίως των καινοτόμων και ολοκληρωμένων προσεγγίσεων σε διάφορα κράτη μέλη. Οι συμμετασχόντες στις σχετικές δραστηριότητες θα λειτουργήσουν ακολούθως ως πολλαπλασιαστές στο πλαίσιο των αντίστοιχων επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων και θα διαδώσουν ευρύτερα τις βέλτιστες πρακτικές στο κράτος μέλος τους.

Θα υποστηριχθεί μια αξιόπιστη βάση ανάλυσης για την υποστήριξη και την ανάπτυξη πολιτικών. Η παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιτρέπει τη συνεκτική επίδιωξη των σχετικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Ένωσης και αποφέρει οικονομίες κλίμακας. Η παροχή χρηματοδότησης σε εθνικό επίπεδο δεν θα απέφερε τα ίδια αποτελέσματα, αλλά θα

οδηγούσε απλώς σε μια κατακερματισμένη και περιορισμένη προσέγγιση, η οποία δεν θα ανταποκρινόταν στις ανάγκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο σύνολό της.

1.4.3. Διδάγματα που αντλήθηκαν από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος

Η ενδιάμεση αξιολόγηση που διενεργήθηκε για το τρέχον πρόγραμμα στον τομέα της δικαιοσύνης επιβεβαίωσε μεν τη συνολική αποτελεσματικότητα του προγράμματος και τον επίκαιρο χαρακτήρα των στόχων του, ωστόσο εντόπισε ορισμένες πτυχές προς βελτίωση, προτείνοντας ιδίως τη διεύρυνση της δεξαμενής των δυνητικών αποδεκτών των δράσεων του προγράμματος, την αναθεώρηση των δεικτών παρακολούθησης, και την ενίσχυση των συνεργειών με άλλα σχετικά χρηματοδοτικά προγράμματα και πρωτοβουλίες της ΕΕ.

1.4.4. Συμβατότητα και ενδεχόμενη συνέργεια με άλλα κατάλληλα μέσα

Το πρόγραμμα θα επιδιώξει συνέργειες, συνεκτικότητα και στοιχεία συμπληρωματικότητας με άλλα μέσα της Ένωσης, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα προγράμματα στους τομείς της μετανάστευσης, της διαχείρισης των συνόρων και της ασφάλειας, της προστασίας των καταναλωτών, της απασχόλησης, των κοινωνικών υποθέσεων και της εκπαίδευσης, της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας. Θα αποφευχθούν αλληλεπικαλύψεις με δραστηριότητες που αναπτύσσονται κατ' εφαρμογή των εν λόγω άλλων προγραμμάτων, και είναι δυνατόν να υπάρξει κοινή χρησιμοποίηση πόρων από το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» και το πρόγραμμα «Δικαιώματα και αξίες» για την επιδίωξη κοινών στόχων.

1.5. Διάρκεια και δημοσιονομικές επιπτώσεις

X περιορισμένη διάρκεια

x σε ισχύ από 1/1/2021 έως 31/12/2027

x Δημοσιονομικές επιπτώσεις από το 2021 έως το 2027 στις πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων και από το 2021 έως το 2027 και έπειτα στις πιστώσεις πληρωμών.

☐ απεριόριστη διάρκεια

Περίοδος σταδιακής εφαρμογής από το EEEE μέχρι το EEEE

και στη συνέχεια πλήρης εφαρμογή.

1.6. Προβλεπόμενοι τρόποι διαχείρισης²⁴

x Άμεση διαχείριση από την Επιτροπή

x από τις υπηρεσίες της, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού της στις αντιπροσωπείες της Ένωσης

☐ από τους εκτελεστικούς οργανισμούς

☐ Επιμερισμένη διαχείριση με τα κράτη μέλη

☐ Έμμεση διαχείριση με ανάθεση καθηκόντων εκτέλεσης του προϋπολογισμού:

☐ σε τρίτες χώρες ή οργανισμούς που αυτές έχουν ορίσει

☐ σε διεθνείς οργανισμούς και τις οργανώσεις τους (να προσδιοριστούν)

☐ στην ΕΤΕπ και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

☐ στους οργανισμούς που αναφέρονται στα άρθρα 70 και 71 του δημοσιονομικού κανονισμού

☐ σε οργανισμούς δημοσίου δικαίου

☐ σε οργανισμούς που διέπονται από ιδιωτικό δίκαιο και έχουν αποστολή δημόσιας υπηρεσίας, στον βαθμό που παρέχουν επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις

☐ σε οργανισμούς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο κράτους μέλους, στους οποίους έχει ανατεθεί η εκτέλεση σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και οι οποίοι παρέχουν επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις

☐ σε πρόσωπα επιφορτισμένα με την εκτέλεση συγκεκριμένων δράσεων στην ΚΕΠΠΑ βάσει του τίτλου V της ΣΕΕ και τα οποία προσδιορίζονται στην αντίστοιχη βασική πράξη

²⁴ Οι λεπτομέρειες σχετικά με τους τρόπους διαχείρισης, καθώς και οι παραπομπές στον δημοσιονομικό κανονισμό είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο BudgWeb: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων

Να προσδιοριστούν η συχνότητα και οι όροι.

Η πρόταση περιλαμβάνει υποχρεώσεις παρακολούθησης και αξιολόγησης. Η επίτευξη των ειδικών στόχων θα παρακολουθείται σε συνάρτηση με τους δείκτες που καθορίζονται στην πρόταση, σε ετήσια βάση.

Περαιτέρω, ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης σχετικά με την επίτευξη των στόχων του προγράμματος, την αποδοτικότητα της χρήσης των σχετικών πόρων και την ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία του προγράμματος θα υποβληθεί από την Επιτροπή το αργότερο έως τα μέσα του 2025. Εκ των υστέρων έκθεση αξιολόγησης σχετικά με τον πιο μακροπρόθεσμο αντίκτυπο και τη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων του προγράμματος θα υποβληθεί μετά τη λήξη του προγράμματος.

2.2. Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου

2.2.1. Αιτιολόγηση των τρόπων διαχείρισης, των μηχανισμών εκτέλεσης της χρηματοδότησης, των όρων πληρωμής και της προτεινόμενης στρατηγικής ελέγχου

Μέσω άμεσης διαχείρισης, η Επιτροπή υποστηρίζει άλλες δράσεις που συμβάλλουν στην επιδίωξη των κοινών στόχων πολιτικής της Ένωσης. Η Επιτροπή θα διαχειρίζεται άμεσα το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη», δεδομένου ότι η εν λόγω μέθοδος διαχείρισης καθιστά δυνατή την καλύτερη προσαρμογή των προγραμμάτων στις ανάγκες της πολιτικής και παρέχει μεγαλύτερη ευελιξία για την αναπροσαρμογή των προτεραιοτήτων στην περίπτωση αναδυόμενων αναγκών. Επιπλέον, η άμεση διαχείριση από την Επιτροπή θα επιτρέψει την ανάπτυξη απευθείας επαφών με τους δικαιούχους/αναδόχους που θα συμμετέχουν άμεσα σε δραστηριότητες οι οποίες θα εξυπηρετούν τις πολιτικές της Ένωσης.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» για την περίοδο 2014-2020 κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, μολονότι υπάρχει πράγματι περιθώριο απλούστευσης στο πλαίσιο του προγράμματος «Δικαιοσύνη», το εν λόγω περιθώριο περιορίζεται εντός του ισχύοντος πλαισίου διαχείρισης. Ωστόσο, η ευρύτερη χρήση των εσωτερικών εργαλείων ΤΠ για τη διαχείριση των επιδοτήσεων και η ευρύτερη καθιέρωση μοναδιαίων δαπανών στη διαχείριση του προγράμματος θα αποτελέσουν στοιχεία απλούστευσης.

2.2.2. Πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που έχουν δημιουργηθεί για τον μετριασμό τους

Οι βασικοί κίνδυνοι που σχετίζονται με τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες της ΓΔ JUST είναι δύο:

— ο κίνδυνος της μη χρηματοδότησης του καλύτερου έργου για την αντιμετώπιση του προσδιορισθέντος προβλήματος

— οι κίνδυνοι παρατυπιών και παρανομίας ως προς τις δαπάνες που δηλώνονται και αποδίδονται.

Όσον αφορά τον κίνδυνο για τη νομιμότητα και την κανονικότητα, με βάση τις κύριες αιτίες και τα είδη των συνηθέστερων σφαλμάτων που εντοπίστηκαν κατά τους εκ των υστέρων ελέγχους, φαίνεται ότι οι κύριοι τομείς παρατυπιών πηγάζουν από την κακή δημοσιονομική διαχείριση από τους δικαιούχους, κυρίως λόγω της περιορισμένης γνώσης των κανόνων εξαιτίας της πολυπλοκότητάς τους, ιδίως όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών.

Κατά συνέπεια, οι κίνδυνοι πηγάζουν κυρίως από τα ακόλουθα:

— διασφάλιση της ποιότητας των επιλεγόμενων έργων και της επακόλουθης τεχνικής υλοποίησής τους·

— κίνδυνος αναποτελεσματικής ή μη οικονομικής χρήσης των χορηγούμενων κεφαλαίων, τόσο για τις επιδοτήσεις (περιπλοκότητα της απόδοσης των πραγματικών επιλέξιμων δαπανών) όσο και για τις δημόσιες συμβάσεις (μερικές φορές, ο περιορισμένος αριθμός προμηθευτών με τις απαιτούμενες εξειδικευμένες γνώσεις συνεπάγεται ανεπαρκείς δυνατότητες για τη σύγκριση των προσφερόμενων τιμών)·

— απάτη

Το εναπομένον ποσοστό σφάλματος το 2017 (για τις επιδοτήσεις) εκτιμάται σε 2,63 %.

Οι περισσότεροι από τους προαναφερθέντες κινδύνους αναμένεται να περιοριστούν χάρη στα ακόλουθα:

— καλύτερο σχεδιασμό των προσκλήσεων για υποβολή προτάσεων

— καλύτερη καθοδήγηση στους δικαιούχους και στόχευση των προτάσεων

— αυξημένη χρήση απλουστευμένων επιλογών κόστους, όπως προβλέπεται στον νέο δημοσιονομικό κανονισμό

— χρήση των εσωτερικών συστημάτων για τη διαχείριση των προτάσεων και των επιδοτήσεων

— τα μέτρα που προβλέπονται στη στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης.

Περιγραφή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου

Το σύστημα ελέγχου το οποίο προβλέπεται να εφαρμοσθεί για το μελλοντικό πρόγραμμα συνίσταται στη διατήρηση του τρέχοντος συστήματος ελέγχου.

Προκειμένου να περιοριστούν οι κίνδυνοι και να μειωθεί το ποσοστό σφάλματος, η στρατηγική ελέγχου θα βασίζεται στον νέο δημοσιονομικό κανονισμό και στον κανονισμό περί κοινών διατάξεων. Ο νέος δημοσιονομικός κανονισμός και το σχέδιο πρότασης για το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» αναμένεται να επεκτείνουν τη χρήση των απλουστευμένων μορφών επιδοτήσεων, όπως των εφάπαξ ποσών, των κατ' αποκοπή συντελεστών και των μοναδιαίων δαπανών.

Η στρατηγική ελέγχου αποτελείται από διάφορα στοιχεία:

— προγραμματισμό, αξιολόγηση και επιλογή των προτάσεων προκειμένου να διασφαλίζεται η χρηματοδότηση των καλύτερων μόνο προτάσεων

— σύναψη και παρακολούθηση των συμφωνιών επιδότησης: Όλες οι συναλλαγές και οι διαδικασίες υπόκεινται σε εκ των προτέρων επαλήθευση από μέρους της μονάδας προγράμματος και χρηματοοικονομικής διαχείρισης της ΓΔ JUST, καθώς και από τις σχετικές μονάδες χάραξης πολιτικής. Η οικονομική επαλήθευση πραγματοποιείται από τη μονάδα προγράμματος και χρηματοοικονομικής διαχείρισης. Για τις επιδοτήσεις, οι δηλώσεις δαπανών υποβάλλονται σε ενδελεχή επαλήθευση, και, αν κριθεί αναγκαίο, ζητείται η προσκόμιση παραστατικών, με βάση εκτίμηση κινδύνου·

— εκ των υστέρων λογιστικούς ελέγχους που διασφαλίζονται μέσω συμφωνίας επιπέδου υπηρεσιών με τη ΓΔ HOME: Το τμήμα των εκ των υστέρων ελέγχων εφαρμόζει μια «στρατηγική εντοπισμού» που αποσκοπεί στον εντοπισμό όσο το δυνατόν περισσότερων ανωμαλιών, με σκοπό την ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων. Βάσει αυτής της στρατηγικής, οι λογιστικοί έλεγχοι διενεργούνται σε δείγμα έργων που επιλέγονται σχεδόν εξ ολοκλήρου βάσει ανάλυσης κινδύνου.

Οι εκ των υστέρων έλεγχοι επίσης θα πρέπει να στηρίζονται στη διασταύρωση στοιχείων για ελέγχους και την ανταλλαγή διαθέσιμων πληροφοριών για την περαιτέρω μείωση του διοικητικού φόρτου και την αύξηση της αποδοτικότητας ως προς το κόστος (άρθρα 127 και 128 του νέου δημοσιονομικού κανονισμού).

Με τα εν λόγω διαφορετικά στοιχεία της στρατηγικής ελέγχου, το ποσοστό σφάλματος αναμένεται να είναι κάτω από το όριο σημαντικότητας του 2 %.

Το κόστος των ελέγχων ανέρχεται στο 4,49 % περίπου των πληρωμών που διενεργήθηκαν από τη ΓΔ JUST. Αυτό αναμένεται να παραμείνει σταθερό ή να μειωθεί ελαφρώς αν διευρυνθεί η χρήση των απλουστευμένων επιλογών κόστους (AEK) κατά την προσεχή περίοδο προγραμματισμού.

2.3. Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας

Να προσδιοριστούν τα ισχύοντα ή τα προβλεπόμενα μέτρα πρόληψης και προστασίας, π.χ. στη στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης.

Η ΓΔ JUST ενέκρινε, τον Απρίλιο του 2018, στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης. Η εν λόγω ΓΔ θα συνεχίσει να εφαρμόζει τη στρατηγική της για την καταπολέμηση της απάτης σύμφωνα με τη στρατηγική της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης (CAFS), προκειμένου να διασφαλίζεται, μεταξύ άλλων, ότι οι εσωτερικοί της έλεγχοι που άπτονται της καταπολέμησης της απάτης συνάδουν πλήρως με την CAFS και ότι η προσέγγισή της για τη διαχείριση του κινδύνου απάτης είναι προσανατολισμένη προς τον εντοπισμό των τομέων στους οποίους υπάρχει κίνδυνος απάτης και προς την παροχή κατάλληλων απαντήσεων.

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

3.1. Τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται

Τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Γραμμή του προϋπολογισμού	Είδος δαπάνης	Συμμετοχή			
	Αριθμός Τομέας 2: Συνοχή και αξίες 07.06 Δικαιοσύνη, δικαιώματα και αξίες	ΔΠ/ΜΔΜ ²⁵	χωρών ΕΖΕΣ ²⁶	υποψήφια χωρών*	τρίτων χωρών	κατά την έννοια του άρθρου [21 παράγραφος 2 στοιχείο β)] του δημοσιονομικού κανονισμού
	Πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» 07.01.05.01 [...]	ΜΔΠ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
	Πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» 07.06.01.01 07.06.01.02 07.06.01.03 [...]	ΔΠ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ

*Υποψήφιας χώρες και, κατά περίπτωση, δυνάμει υποψήφιας χώρες των Δυτικών Βαλκανίων.

²⁵ ΔΠ = Διαχωριζόμενες πιστώσεις / ΜΔΠ = Μη διαχωριζόμενες πιστώσεις.

²⁶ ΕΖΕΣ: Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών.

3.2. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις δαπάνες

3.2.1. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις δαπάνες

σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου			<2>	07.06.01 Τομέας 2: Συνοχή και αξίες 07.06 Δικαιοσύνη, δικαιώματα και αξίες Πρόγραμμα «Δικαιοσύνη»								
				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Μετά το 2027	ΣΥΝΟΛΟ
Επιχειρησιακές πιστώσεις (κατανεμημένες σύμφωνα με τις γραμμές του προϋπολογισμού στο σημείο 3.1)	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1)	42,596	42,580	42,555	42,522	42,481	42,432	42,134		297,300	
	Πληρωμές	(2)	4,880	20,234	27,250	29,742	31,131	31,698	31,648	120,717	297,300	
Πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενες από το κονδύλιο του προγράμματος*	Αναλήψεις υποχρεώσεων = Πληρωμές	(3)	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100		7,700	
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων για το χρηματοδοτικό κονδύλιο του προγράμματος	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=1+3	43,696	43,680	43,655	43,622	43,581	43,532	43,234		305,000	
	Πληρωμές	=2+3	5,980	21,334	28,350	30,842	32,231	32,798	32,748	120,717	305,000	

Οι πιστώσεις προορίζονται για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι του κανονισμού. Τα ανωτέρω ποσά θα κατανεμηθούν μεταξύ των τριών ειδικών στόχων, κατά προσέγγιση ως εξής: δικαστική συνεργασία 30 %, κατάρτιση δικαστικών 35 % και πρόσβαση στη δικαιοσύνη 35 %. Τα ποσοστά αυτά είναι ενδεικτικά, δεδομένου ότι χρειάζεται να διατηρήσουμε ευελιξία.

* Τεχνική και/ή διοικητική βοήθεια και δαπάνες στήριξης της εφαρμογής προγραμμάτων και/ή δράσεων της ΕΕ (πρώην γραμμές «ΒΑ»), έμμεση έρευνα, άμεση έρευνα.

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού	7	«Διοικητικές δαπάνες»
-------------------------------------	---	-----------------------

πλαίσιου		
----------	--	--

σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Μετά το 2027	ΣΥΝΟΛΟ
Ανθρώπινοι πόροι		18,349	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349		128,443
Άλλες διοικητικές δαπάνες		0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700		4,900
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του ΤΟΜΕΑ 7 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	(Σύνολο αναλήψεων υποχρεώσεων = Σύνολο πληρωμών)	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049		133,343

σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Μετά το 2027	ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΟ μεταξύ του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Αναλήψεις υποχρεώσεων	62,745	62,729	62,704	62,704	62,630	62,581	62,283		438,343
	Πληρωμές	25,029	40,383	47,399	49,891	51,280	51,847	51,797	120,71 7	438,343

3.2.2. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις επιχειρησιακές πιστώσεις

- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα
- x Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα, όπως εξηγείται κατωτέρω:

σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

Έτη	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	ΣΥΝΟΛΟ
-----	------	------	------	------	------	------	------	--------

TOMEAS 7 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου								
Ανθρώπινοι πόροι	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349	128,443
Άλλες διοικητικές δαπάνες	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	4,900
Μερικό σύνολο του TOMEA 7 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049	133,343

Εκτός του TOMEA 7²⁷ του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου								
Ανθρώπινοι πόροι								
Άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	7,700
Μερικό σύνολο εκτός του TOMEA 7 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	7,700

²⁷ Τεχνική και/ή διοικητική βοήθεια και δαπάνες στήριξης της εφαρμογής προγραμμάτων και/ή δράσεων της ΕΕ (πρώην γραμμές «ΒΑ»), έμμεση έρευνα, άμεση έρευνα.

ΣΥΝΟΛΟ	20,149	20,149	20,149	20,149	20,149	20,149	20,149	141,043
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------

Οι απαιτούμενες πιστώσεις για ανθρώπινους πόρους και άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα θα καλυφθούν από τις πιστώσεις της ΓΔ που έχουν ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή έχουν ανακατανεμηθεί στο εσωτερικό της ΓΔ και οι οποίες θα συμπληρωθούν, κατά περίπτωση, με πρόσθετα κονδύλια που ενδέχεται να χορηγηθούν στην αρμόδια για τη διαχείριση ΓΔ στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής και λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών.

3.2.2.1. Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων.

☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων, όπως εξηγείται κατωτέρω:

Εκτίμηση η οποία πρέπει να εκφράζεται σε μονάδες ισοδυνάμων πλήρους απασχόλησης

Έτη		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Θέσεις απασχόλησης του πίνακα προσωπικού (θέσεις μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων)								
έδρα και αντιπροσωπείες της Επιτροπής		115,5	115,5	115,5	115,5	115,5	115,5	115,5
αντιπροσωπείες της ΕΕ								
έρευνα								
• Εξωτερικό προσωπικό (σε μονάδα ισοδυνάμου πλήρους απασχόλησης: ΠΠΑ) — AC, AL, END, INT και JPD								
28								
Τομέας 7								
Χρηματοδοτούμενο από τον ΤΟΜΕΑ 7 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	- στην έδρα	24	24	24	24	24	24	24
	- σε αντιπροσωπείες							
Χρηματοδοτούμενο από το κονδύλιο του προγράμματος	- στην έδρα							
	- σε αντιπροσωπείες							
Έρευνα								
Άλλα (να προσδιοριστούν)								
ΣΥΝΟΛΟ		139,5	139,5	139,5	139,5	139,5	139,5	139,5

Οι ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους θα καλυφθούν από το προσωπικό της ΓΔ που έχει ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή έχει ανακατανομηθεί στο εσωτερικό της ΓΔ και το οποίο θα συμπληρωθεί, εάν χρειαστεί, από πρόσθετους πόρους που μπορεί να διατεθούν στην αρμόδια για τη διαχείριση ΓΔ στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής και λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών.

Περιγραφή των προς εκτέλεση καθηκόντων:

²⁸ AC = Συμβασιούχος υπάλληλος· AL = Τοπικός υπάλληλος· END = Αποσπασμένος εθνικός εμπειρογνώμονας· INT = Προσωρινό προσωπικό οργανισμού· JPD = Νέος επαγγελματίας σε αντιπροσωπεία της ΕΕ.

²⁹ Επιμέρους ανώτατο όριο εξωτερικού προσωπικού που καλύπτεται από επιχειρησιακές πιστώσεις (πρώην γραμμές «ΒΑ»).

Μόνιμοι και έκτακτοι υπάλληλοι	<u>ΓΔ JUST: ΟΛΑ ΤΑ ΙΠΑ της ΓΔ JUST ανατέθηκαν σε ένα από τα 3 τρέχοντα προγράμματα.</u> <u>ΙΠΑ για το Πρόγραμμα Δικαιοσύνη: 40 % από την JUST.04, «Πρόγραμμα και δημοσιονομική διαχείριση», 40 % από τις άλλες οριζόντιες μονάδες και ΙΠΑ από μονάδες χάραξης πολιτικής που συνδέονται με το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» (δηλ. τις μονάδες: A1, B1, B2, B4, C1)</u> <u>ΓΔ COMP: 0,5 AD, 1 AST</u>
Εξωτερικό προσωπικό	<u>ΙΠΑ που συνδέονται με το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη»</u> <u>ΓΔ COMP: 1 AC</u>

3.2.3. Συμμετοχή τρίτων στη χρηματοδότηση

Η πρόταση/πρωτοβουλία:

- ☐ δεν προβλέπει συγχρηματοδότηση από τρίτους
- ☐ προβλέπει τη συγχρηματοδότηση από τρίτους που εκτιμάται παρακάτω:

Πιστώσεις σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

Έτη	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	ΣΥΝΟΛΟ
Προσδιορισμός του φορέα συγχρηματοδότησης								
ΣΥΝΟΛΟ συγχρηματοδοτούμενων πιστώσεων								

3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα

- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις στα έσοδα.
- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία έχει τις δημοσιονομικές επιπτώσεις που περιγράφονται κατωτέρω:
- ☐ στους ιδίους πόρους
- ☐ στα διάφορα έσοδα

Να αναφερθεί αν τα έσοδα προορίζονται για γραμμές δαπανών ☐

σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

Γραμμή εσόδων του προϋπολογισμού:	Επιπτώσεις της πρότασης/πρωτοβουλίας ³⁰						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Άρθρο							

³⁰

Όσον αφορά τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους (δασμούς, εισφορές ζάχαρης), τα αναγραφόμενα ποσά πρέπει να είναι καθαρά ποσά, δηλ. τα ακαθάριστα ποσά μετά την αφαίρεση του 20 % για έξοδα είσπραξης.